

**Poli ka letere min ci
ROMUKAW
ma
Kitabu faamucogo**

Yesu ta ciraden Poli ka tagama minw ke ka taga Kibaro diman waajuri ke, a ka nin letere sebe o tagama sabanan laban le ra. A be i ko Yahudiya minw tun kera lanabagaw ye, i n'a fo Pirisili ni Akila, olugu dow tun ka Kibaro Diman fo Romu dugu konɔ. Lanabaga minw tun sorɔra o sababu ra, olugu le kera Romu ta lanabagaw ta jenkuru folo ye. O koson Poli tun b'a fe ka taga Romu, ka sorɔ ka taga Esipani. A tun ka nin letere sebe janko ka o tagama le laben (15.22-24).

O lanabaga dow tun be lajen Pirisili ni Akila ta so konɔ (16.3-5).

Poli tun b'a fe ka Romu lanabagaw karan fen dama dama ra:

A folo, Kibaro Diman waajuri kun ye min ye siya were mogow fe. A b'a yira ko Kibaro Diman be mogɔ bee le kisi, Yahudiya fara siya were mogɔ kan (1.16). Ni mogɔ o mogɔ k'a jigi la Ala kan ka son Yesu ta Kibaro Diman ma, o tigi be kisi, sabu Ala te mogɔ bo mogɔ ra (1.18-8.39).

O ko, a be weleri lase Izirayelimogow bee ma, ko o ka kan ka son Ala ta neema ma (9-11). Ala bena a ta mogɔ weleninw bee kisi, Yahudiya fara siya were mogɔ kan.

Kitabu to, min ye sura 12-15 ye, Poli be lanabagaw ladi, janko o ye o tagamacogo korosi,

ka o janto ɲogɔn na, ani ka fagamaw bonya. Kitabu sura laban ye Poli ta forikanw ye.

Kitabu kɔnɔkɔw

Kitabu daminakumaw (1.1-17)

Adamaden bɛɛ ka kan ka Ala ta jɛnɲogɔnya
ɲini (1.18-3.20)

Yesu Kirisita le kɛra kisiri sira ye (3.21-4.25)

Yesu bɛ ɲanamanyakura min di lanabagaw ma
(5-8)

Ala sago ye min ye Izirayelimogow ta fan fɛ
(9-11)

Lanabaga tagamacogokura (12-15)

Poli ta forikan, ani a ta kumalabanw (16)

Poli ta fori

¹ Ne Poli, Yesu Kirisita ta baaraden, ne yɛɛ le ka nin sɛbɛ kɛ. Ala ka ne wele ka ne kɛ ciraden* ye, ka ne bla danna janko ne ye a ta Kibaro Diman* lase mogow ma.

² Ala tun ka o Kibaro Diman layiri ta kabini wagatijan; a ta ciraw tun ka o ko fɔ Kitabu saninmanw kɔnɔ. ³ Den min bɔra Ala ra*, o Kibaro Diman bɛ kuma o ta ko le ra; ka kapa ni adamadenya cogo ye, masacɛ Dawuda mamaden lo, ⁴ nka ka kapa ni Nin Saninman* ye, a kununa ka bɔ saya ra minkɛ, Ala k'a yira o fɛ ni a ta sebgaya ye, ko Den* min bɔra ale ra, ko o lo. ⁵ Ale Yesu Kirisita, an Matigi baraka ra, Ala nɛɛmara an ye ka an kɛ ciradenw ye, janko ale Yesu togɔ kosɔn siya wɛɛ mogow* bɛɛ ye sɔn Kibaro Diman ma ka Ala kan mina. ⁶ Ala ka aw minw wele ka aw kɛ Yesu ta ye, aw fana nin bɛ o mogow ra.

⁷ Aw minw bæe be Rømu*, a ka aw minw kanu ka aw wele ka ke a ta mɔgɔ saninmanw ye, ne Pɔli be nin sebe ci aw le ma. An Fa Ala, ani an Matigi Yesu Kirisita ye neema aw ye ka hera ke aw ye.

*Rømu lanabagaw lɔgɔ be Pɔli ra
(Römukaw 15.23-32)*

⁸ Ayiwa, ne be kon fɔlɔ ka baraka la Ala ye Yesu Kirisita sababu ra aw bæe koson, sabu mɔgɔw be aw ta lanaya lakarira dununa yɔrɔ bæe ra. ⁹ Den min bɔra Ala ra*, ne be baara ke Ala ye ni ne jusu bæe ye, ka ale ta Kibaro Diman* waajuri le ke. Ni ne be Ala daari tuma o tuma, Ala ye ne seere ye ko ne be ne hakiri to aw ra ka Ala daari aw ye. ¹⁰ Ne be to ka Ala daari tuma bæe, ko ni a sago lo, a y'a to ne ye sira sɔrɔ ka taga aw fe yi. ¹¹ Ne b'a fe yeɛ le ka aw ye, janko ka Nin Saninman* ta neema dɔ lase aw ma, ka aw baraka bonya lanaya ra. ¹² O kɔrɔ ye ko an bæe ye jagbeleya sɔrɔ jɔgɔn fe lanaya ra, o lanaya kelen min be an bæe fe.

¹³ Ne balemaw, ne b'a fe ko aw y'a lon ko ne k'a latige sipaga caman ko ne be taga aw fe yi, nka fɔ ka na se bi ma, ne ma sira sɔrɔ; ne b'a fe ko ne ta baara ye nafa sɔrɔ aw ce ra fana, i n'a fɔ a ka nafa sɔrɔ siya werew* ce ra cogo min na. ¹⁴ Mɔgɔ bæe ta juru be ne ra Kibaro Diman fori ko ra: dugubakɔnmɔgɔw, ani kongosomɔgɔw, mɔgɔ karanninw, ani mɔgɔ karanbariw bæe. ¹⁵ O le koson aw minw be Rømu*, a lɔgɔ be ne ra ka taga Kibaro Diman lase aw fana ma.

Sebagaya min be sɔrɔ Kibaro diman na

16 Kibaro Diman fõri maroya tẽ ne ra fiyewu; sebagaya lo Ala fẽ ka lanabagaw bẽẽ kisi, a konna ka lase Yahudiyaw le ma; o kɔ, siya wẽrẽ mɔgɔw*. 17 Sabu o Kibaro Diman le b'a fɔ ko Ala bẽ mɔgɔ jate mɔgɔ terennin ye; o bẽ kẽ lanaya dɔrɔn le sababu ra, k'a ta a damina ra fɔ a laban na, i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: «Mɔgɔ terennin bẽ panamanya lanaya le sababu ra.»

Dunupamɔgɔw ta terenbariya

18 Ala bẽ a ta dimi lajigi mɔgɔw kan ka bɔ sankolo ra mɔgɔw ta Alanasiranbariya ni o ta terenbariyakow bẽẽ le kosɔn; o ta terenbariyakow kosɔn o mɔgɔw bẽ mɔgɔ tɔw bari ka can lɔn. 19 Kiti bẽ ben o kan, sabu mɔgɔ bẽ se ka min lɔn Ala ko ra, o ma dogo o ma; Ala yẽrẽ ka o yira o ra k'a gbeya. 20 Ala yẽrẽ bẽ cogo min na, mɔgɔ si tẽ se k'a ye a ja ra; nka kabini dunupa dantuma a ka fẽn minw dan, a ta sebagaya banbari, ani a ta Alaya, o bẽẽ bẽ lɔn k'a gbeya o fẽnw le fẽ. 21 Jo tena kẽ o fẽ Ala ja kɔrɔ, sabu o ka Ala lɔn, nka o ma sɔn k'a bonya i n'a fɔ Ala, o tẽ baraka la a ye fana. O ta miiriyaw ye fu le ye; o kosɔn o jusukun hakirintanw blara dibi ra. 22 O bẽ o yẽrẽ jate mɔgɔ hakiritigiw ye, k'a sɔrɔ nalomanw lo. 23 Nɔɔrɔtigi Ala min tẽ sa ka ye, sani o ye o bato, o ka yirimɔgɔninw le lalaga, ani kɔnɔw bisigiyaw, ani sogo sen naaniw, ani fẽn fofotaw, ka o fẽnw bato, nin tẽ o fẽn minw na.

²⁴ O koson Ala ka o to o yere ma o ta nɔɔninyakow ra, ka kana ni o yere jusukun diyanyakow ye. O be o yere lanɔɔ jatɔya ra o yere ni nɔɔn ce. ²⁵ O ka faninya bla Ala ta can nɔ ra. Ala ta danfenw, o be olugu le bato ka baara ke o ye, ka danbaga Ala yere to yi, an be min tando tuma bee. Amina!

²⁶ O bee le koson Ala ka o to o ta jarabijuguw boro marobariyakow ra. Ala ko min kana ke, o be o le ke. O ta musow yere ka o ce w to yi, ka to ka jen ni nɔɔn ye. ²⁷ Ce w fana be ten. O ce nɔɔn w yere nege gbankojugu o ra, o ka o musow to yi; ce w yere gbansan be jen ni nɔɔn ye. O koson bono bena o soro ka kana ni o yere ta lafiriri ye.

²⁸ I n'a fo o ma son ka Ala lon, o koson Ala ka o to o yere ma ni o ta miirijuguw ye, janko ko min man kan ka ke, o ye o ke. ²⁹ O jusukun fanin lo terenbariya suguya bee ra; o konɔ ka jugu, o nata ka bon, nangboya be o ra, o jusukun fanin lo celiya ra; mɔɔɔfaga ka di o ye, ani kere, ani nanbara; miiriyajuguw be o konɔ, ani nafiɔiya, ³⁰ ani tɔɔcenri; o te Ala ko jate; o maro ka dɔɔɔ, o be waso, o be o yere bonya. O timina ka di kojugu ra, o te o worobagaw kan mina. ³¹ Hakirintanw lo, o te o ta layiriw dafa ka ye; o jusukun ka gbelen, o te hina. ³² K'a soro o k'a lon co ko Ala ta kiti be yi: ko mɔɔɔ minw be o ko nɔɔn w ke, olugu ka kan ni saya le ye. O bee n'a ta, o belen b'a ke; ka fara o bee kan, mɔɔɔ were minw be o kojugu nɔɔn w kera, o mɔɔɔ ko le ka di o ye.

2

*Ala bena kiti tige ni terenninya ye
(Matiyu 7.1-5; Yakuba 2.12-13)*

¹ Ayiwa, ele min be tōw jaraki, n'i kera mōgō min o min ye, yafa tēna ke ele yere ma. Ni i be tōw jaraki, i be i yere le jarakira; sabu ele be tōw jaraki ko minw na, ele yere be o ke! ² K'a sōrō an bēē k'a lōn ko mōgō minw be o kow ke, Ala be kiti tige o kan ka kapa ni can le ye.

³ Ayiwa, ni ele be tōw jaraki, k'a sōrō ele yere be o kow ke o, i ta miiriya ra i bena bōsi Ala ta kiti ma wa? ⁴ Walama Ala ta pumanyaba ni a ta sabari, ani a ta mupuri, ele te o jate fen ye wa? I m'a lōn ko a be o pumanya bēē kera i ye le ka sira bla i kōrō janko i ye nimisa ka jurumun dabra wa? ⁵ Nka i toro ka gbelen; i t'a fe ka nimisa i ta jurumun na. O kosōn i be dimi belebele le labenna i yere kama Ala ta dimilon ja, lon min na Ala bena a ta dimi ni a ta kiti terennin bō kene kan.

⁶ A bena mōgō bēē kelen kelen sara ka kapa ni a ta kewalew ye. ⁷ Minw be jija kopuman na, ka tandori ni bonya ni panamanya banbari jini, Ala bena panamanya banbari di olugu ma.

⁸ Nka minw be muruti Ala ma, ka ban can ma, ka sōn terenbariya ma, Ala ta dimi ni a ta jusugban bena ben olugu kan. ⁹ Tōrō ni nagban, o le bena ben kojugukebaga bēē kelen kelen kan; Yahudiyaw le be ke folo ye, o kō, siya were mōgōw*. ¹⁰ Nka mōgō o mōgō be kopuman ke, o tigi bena tandori ni bonya ni jususuma le

soro; Yahudiyaw le bena ke fɔlo ye, o ko, siya were mɔgɔw; ¹¹ sabu Ala te mɔgɔ bo mɔgɔ ra.

¹² Minw beɛ be jurumun ke k'a soro o ma cira Musa ta sariya* lon, olugu bena halaki, nka kiti tena tige o kan ka kapa ni o sariya ye. Minw be jurumun ke k'a soro o ka cira Musa ta sariya lon, kiti bena tige olugu kan ka kapa ni o sariya ye. ¹³ Sabu minw be sariya ta kumaw lamɛn dɔron, Ala tena olugu le jate mɔgɔ terenninw ye; minw be sariya sira tagama, Ala bena olugu le jate mɔgɔ terenninw ye.

¹⁴ Ayiwa, siya were mɔgɔw minw te cira Musa ta sariya lon, ni olugu be sariya sira tagama o yere ma, hali ni o te o sariya lon, a be i n'a fo o yere ka sariya do ke o yere ye. ¹⁵ O b'a yira o cogo ra ko cira Musa ta sariya ka ci minw fo, ko o sebenin lo o jusukun na. O hakiri b'a yira o ra, o jusukun be o soso tuma dow ra, walama o yere be jo di o yere ma tuma dow ra.

¹⁶ Ayiwa, ne ka ko minw fo, o beɛ bena yira lon do, lon min na Ala bena a fo Yesu Kirisita ye ko a ye mɔgɔw ta ko dogoninw kiti tige; ne ka Kibaro Diman* min waajuri ke, a bena ke ka kapa ni o le ye.

Ala be Yahudiyaw jaraki

¹⁷ Ayiwa, Yahudiya togo be ele ra, ele be i jigi la cira Musa ta sariya* kan, ka i yere bonya ko i ye Ala ta mɔgɔ ye. ¹⁸ Ele ka Ala sago lon; i be se ka kopuman lon k'a ke, sabu i karanna sariya ra. ¹⁹ I b'a jate i yere konɔ ko tow fiyenna, ko ele le be sira yira olugu ra, ani ko tow be dibi ra, ko ele le be o bla yeelen na. ²⁰ I ko tow ye kolonbariw

ni denmisenw ye, ko ele le ye olugu ta karanfa ye; sabu i lanin b'a ra ko i ka can sira lonniya bee lon cira Musa ta sariya ra.

²¹ Ayiwa, ne ko: ele min be tow karan, mun koson ele te i yere karan? Ele min be waajuri ke ko mogo kana sonyari ke, ele yere be sonyari ke! ²² Ele min b'a fo ko mogo kana jencya ke, ele yere be jencya ke! Ele min ko i be jo haramuya, ele yere be fenw sonya josonyorow ra! ²³ I be i yere bonya ko i ka sariya lon, nka i be sariya cen, ka Ala togɔ cen. ²⁴ Sabu a sebera Kitabu konɔ, ko: «Aw Yahudiyaw le koson siya were mogow* be Ala togɔ cenna.»

Kenesigiri korɔ ye min ye

²⁵ Can lo, nafa be kenesisigiri ra, ni i koni be sariya sira tagama. Nka ni i be sariya cenna, o tuma i ta kenesisigiri ye fu le ye. ²⁶ Mogo min ma kenesisigi, ni o tigi be sariya sira tagama, yala Ala tena o tigi jate i n'a fo a kenesisiginin lo wa? ²⁷ Mogo min ma kenesisigi, ni o be sariya sira tagama, yala o tigi tena kiti ben ele kan wa, ele min be sariya cen, k'a sorɔ sariya sebenin be i boro, i kenesisigira fana? ²⁸ Ayiwa, mogow na be min ye i ra, o le te i ke Yahudiyaw yereyere ye; no min fana be ke mogo farikolo ra, o te kenesisigiri yere ye. ²⁹ Nka Yahudiyaya be lon mogo jusukun le ra. Nin Saninman* be min ke mogo jusukun na, o le ye kenesisigiri yere ye; min be ke ka kapa ni sariya ye o te. O Yahudiya ta tandori te bo mogo ra, a be sorɔ Ala le fe.

3

Ala ye kankelentigi le ye

¹ Ayiwa, ni a be o cogo ra, Yahudiyaya nafa ye juman le ye tuun? Walama kenesigiri paci ye juman ye? ² Ayiwa, nafa b'a ra yere le cogo caman na. A folo, Ala ka a ta kuma lase Yahudiyaw le ma. ³ Ayiwa, hali ni a kera ko dow ma a kan mina, yala olugu ta kanminabariya be se ka Ala ta kankelentigiya cen wa? ⁴ Fiyewu, o te se ka ke! Hali ni adamadenw bee ye faninyafobagaw le ye, Ala koni ye kankelentigi le ye, i n'a fo a sebera Kitabu konjo cogo min na, ko:

«Ele Ala, ni i be kuma, bee b'a lon ko i terennin lo.
Ni o ka i jaraki, no tena ye i ra.»

⁵ Ayiwa, ni an ta terenbariya be ke sababu ye ka Ala ta terenninya yira, o tuma an bena mun le fo o ra? Yala an bena a fo le ko jo te Ala fe, ni a be dimi an korjo ka kiti ben an kan wa? Ne be kumana ka kapa ni adamadenw ta cogo le ye. ⁶ Fiyewu! Ni Ala tun terennin te, a tun bena se ka kiti tige dunupamogow kan cogo di?

⁷ Ayiwa, ni ne ta faninya fana be ke sababu ye ka Ala ta can yira, ka norjo la a kan, o tuma mun koson kiti be tige ne kan tuun ko ne ka jurumun ke? ⁸ Ayiwa, mun koson an t'a fo ko an ye kojugu ke, janko kopuman ye bo a ra? Dow be ne togjo cenna ko ne be mogow karanna o kuma le ra. O mogow koni tena bosi Ala ta kiti ma le fiyewu.

Mogjo si terennin te

⁹ Ayiwa, ne bena mun le fɔ ka a laban? Yala an Yahudiyaw ka fisa ni mɔgɔ tɔw ye wa? Fiyewu! Ne k'a yira ka ban ko Yahudiyaw o, siya wɛrɛ mɔgɔw* o, o bɛɛ bɛ jurumun fanga kɔrɔ. ¹⁰ I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

«O mɔgɔ tɛ yi, min terennin lo; hali mɔgɔ kelen.

¹¹ O si tɛ hakiritigi ye, o si tɛ Ala ta jɛnɔgɔnya jini.

¹² O bɛɛ ka o kɔ munu Ala ma; o bɛɛ kera nacintanw ye.

O si tɛ kɔjuman kɛ, hali mɔgɔ kelenpe.

¹³ O kandinga ye kaburu dayelenin le ye, o bɛ o nenden kɛ ka mɔgɔw lafiri.

O darakan ka jugu i ko fɔnfɔnnin baga;

¹⁴ mɔgɔdangakumaw, ani kumagbomanw dɔrɔn le bɛ o da ra.

¹⁵ O sen ka teli mɔgɔfaga fɛ;

¹⁶ ni o bɛ tɛmɛ yɔrɔ o yɔrɔ, cɛnri ni bɔnɔ le bɛ o kɔ;

¹⁷ min ye hera sira ye, o tɛ o lɔn.

¹⁸ O tɛ tagama Alapasiran na fiyewu.»

¹⁹ Ayiwa, an k'a lɔn ko cira Musa ta sariya* bɛ fɛn o fɛn fɔ, sariya dira minw ma, a b'a fɔra olugu le ye. O ra kuma tena sɔrɔ mɔgɔ si fɛ; dunɔnamɔgɔw bɛɛ jarkinin lo fana Ala ja kɔrɔ.

²⁰ O le koson mɔgɔ si tena jate mɔgɔ terennin ye Ala ja kɔrɔ sariya sira tagama sababu ra, sabu sariya b'a yira an na le dɔrɔn ko an ka jurumun kɛ.

3:18 3.10-18 Nin kuma fɔra Zaburu 14.1-3; 53.2-4; 5.10; 140.4; 10.7; Ezayi 59.7-8; Zaburu 36.2.

Ala be mogo kisi lanaya le baraka ra
(Galasikaw 2.15,16; 3.8-14,22-29; Efesikaw 2.7-9)

²¹ Ayiwa, sisan Ala be an jate mogo terreninw ye cogo min na, a ka o yira an na, nka sariya* sababu te. Sariya kitabuw, ani ciraw ta kitabuw tun konna ka o kuma fo k'a gbeya: ²² Ni mogo o mogo ka la Yesu Kirisita* ra, Ala be o tigi jate mogo terrenin ye; a te mogo bo mogo ra, ²³ sabu mogo beε ka jurumun ke, o koson mogo si te se ka Ala ta noco ye. ²⁴ Nka Ala ka o jate mogo terreninw ye gbansan a ta neema baraka ra, sabu Yesu Kirisita ka o kunmabo o ta jurumun na. ²⁵ Minw lara Yesu ta jori saraka ra, Ala ka ale Yesu le ke olugu ta jurumun sara ye, janko ka a ta terreninya yira. Fofofolo, jurumun minw tun kera, a tun ka o mupu, a ma o hake bo o ra. ²⁶ Nka sisan a be mogow jate mogo terreninw ye cogo min na, a ka o yira: minw lara Yesu Kirisita ra, Ala be to a ta terreninya ra, ka olugu jate mogo terreninw ye fana.

²⁷ Ayiwa, an ta yerebonya sababu be min? Sababu si te yi! Mun koson? Sabu ka sariya sira tagama, o te jate, nka lanaya le be jate. ²⁸ O ra, an be se k'a fo ko Ala be mogo jate mogo terrenin ye lanaya doron le baraka ra, cira Musa ta sariya sira tagama sababu te. ²⁹ Yala Ala ye Yahudiyaw doron ta Ala le ye wa? A te siya were mogow* fana ta Ala ye wa? Siya tow fana ta Ala lo ke! ³⁰ Sabu Ala kelenpe le be yi; ale le be Yahudiyaw jate mogo terreninw ye lanaya baraka ra, ka siya were mogow fana jate mogo terreninw ye o lanaya kelen baraka ra. ³¹ Ayiwa, yala o koro

ye ko lanaya sababu ra an be cira Musa ta sariya ke fengbansan ye wa? Ɔn-ɔn de! An yere b'a bonya le ka na.

4

Ibrahim ta lanaya

(Galasikaw 3.6-9,29; Zaburu 32)

¹ Ayiwa, an bena mun le fo Ibrahim ta ko ra, ale min ye an bemace ye adamadenya sira fe? Ale ta kera cogo di le? ² Ni Ala tun ka Ibrahim jate mogo terrenin ye a ta kewalew le koson, a tun bena se ka a yere bonya; nka a te se ka a yere bonya Ala na korɔ. ³ Kitabu ka mun fo? A ko: «Ibrahim lara Ala kumakan na, Ala k'a jate mogo terrenin ye a ta lanaya koson.» ⁴ Aw k'a lon ko ni mogo ka baara ke, a ka kan ka sara; nka a be o sara min sorɔ, o te di a ma gbansan; a ta baara sara lo. ⁵ Nka ni mogo min ma kewale ke, Ala min be Alapasiranbariw jate mogo terreninw ye, ni a ka la o ra doron, Ala be a jate mogo terrenin ye a ta lanaya koson. ⁶ Ala be mogo min jate mogo terrenin ye, ni a ma kewale ke, Dawuda be o tigi ta hera le lakari, k'a fo ko: ⁷ «Ala ka minw ta terenbariyakow yafa o ma, ka o ta jurumun datugu pewu, olugu ta pana. ⁸ Matigi Ala te mogo min ta jurumun jate, o tigi ta pana.»

Kenesigiri te mogo kisi

⁹ Ayiwa, yala minw kenesigira, olugu doron le ka kan ka o koruman sorɔ wa, walama

---

4:3 4.3 Nin kuma fora Damina 15.6.   **4:8** 4.8 Nin kuma fora Zaburu 32.1-2.

kenesigibariw fana ka kan ka a sɔɔ? An k'a fɔ sisan ko «Ibrahim lara Ala kumakan na, Ala ka a jate mɔɔ terennin ye a ta lanaya koson.» ¹⁰ O kera wagati juman kelen le ra? A kenesiginin kɔ wa, walama sani a ye kenesigi? A ma ke a kenesiginin kɔ de; a kera k'a sɔɔ a ma kenesigi. ¹¹ O kɔ le, Ibrahim ka kenesigiri sɔɔ i n'a fɔ tagamasiyen, k'a yira ko Ala ka a jate mɔɔ terennin ye a ta lanaya koson, sani a ye kenesigi. O cogo ra, kenesigibari minw lara Ala ra, ani Ala ka o jate mɔɔ terenninw ye, Ibrahim kera olugu be ta bemace ye. ¹² O cogo kelen na, minw kenesiginin lo, olugu be ta bemace lo fana; o kɔɔ ye ko minw te dan kenesigiri dɔɔn ma, nka o be tagama lanaya sira kan i n'a fɔ an bemace Ibrahim tun k'a ke cogo min na, sani a ye kenesigi.

*Ala ta layiri be sɔɔ lanaya le baraka ra
(Heburuw 11.8-19)*

¹³ Ala ka layiri min ta Ibrahim ni a duruja ye ko dunuɔa bena ke o ta ye, o layiri ma ta sariya* sira tagama koson; nka Ala ka a jate mɔɔ terennin ye a ta lanaya koson minke, o le k'a to layiri tara a ye. ¹⁴ Ni Ala ta layirifenw be sɔɔ sariya sira tagama sababu le ra, o tuma kun te lanaya ra tuun, layiri fana te jate tuun. ¹⁵ Sabu sariya be Ala ta dimi le lase an ma dɔɔn; ni sariya te yɔɔ min na, sariya cenko fana te yi.

¹⁶ O koson Ala ka o layiri ta an ye lanaya le baraka ra, janko a ye ke neema ye min dira an ma gbansan, ka ke Ibrahim ta duruja be ta ye; sariya sira tagamabagaw daman ta te, nka

minw lara Ala ra i n'a fɔ Iburahima, olugu fana ta lo, sabu Iburahima kera an bæ bεmace le ye, ¹⁷ i n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: «Ne ka i ke siya caman bεmace ye.» Ayiwa, an bεmace lo Ala ja kɔrɔ, sabu a lara Ala ra, Ala min be suw lakunu, ani min be fendanbariw dan. ¹⁸ Ayiwa, hali k'a sɔrɔ Iburahima jigi tun tigera ka ban, Ala ka min fɔ a ye, a lara o ra ka a jigi la a kan; o cogo ra a kera «siya caman bεmace» ye, i n'a fɔ Ala tun k'a fɔ cogo min na ko: «I ta duruja bena caya nin cogo le ra.» ¹⁹ Ala ka o fɔ tuma min na, Iburahima farikolo tun kɔrɔra ka ban, sabu a si tun be san kemε bɔ. Denworo tuma fana tun tɛmɛna a muso Saran kan. Nka Iburahima ma o si jate; o ma foyi bɔ a ta lanaya ra. ²⁰ A ma a jigi tigε ka sigiya Ala ta layiri ra, nka dɔ le yere farara a ta lanaya kan, fɔ a ka Ala tando. ²¹ Iburahima tun lanin b'a ra yere le jate ko Ala ka fen min layiri ta, ko a be se fana ka o ke. ²² O lanaya le kosɔn «Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye.» ²³ Nka o kuma min sebera ko «Ala ka a jate mɔgɔ terennin ye,» o ma seβε Iburahima kelen kosɔn dε! ²⁴ A sebera an fana kosɔn; Ala min ka an Matigi Yesu lakunu ka bɔ saya ra, anw minw lara o ra, anw fana be jate mɔgɔ terenninw ye Ala ja kɔrɔ. ²⁵ Ala k'a to a sara an ta jurumun kosɔn, ka kunu ka bɔ saya ra, janko an ye jate mɔgɔ terenninw ye Ala ja kɔrɔ.

5

*Ala ka hera don an ni a yeɛ ce
(Piyeri fɔlɔ 1.3-9; Yuhana fɔlɔ 4.9,10)*

¹ O cogo ra Ala ka an jate mɔgɔ terenninw ye lanaya baraka ra; sisan a ka hera don an ni ale Ala yeɛ ce an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

² Ale Kirisita* le sababu ra Ala ka o nɛɛma ke an ye; an lanin lo a ra, an be an jigi la a kan ka nagari, sabu an jigi b'a kan ko lon do an bena Ala ta nɔɔɔ sɔɔɔ. ³ O dɔɔɔn te, hali ni tɔɔɔ ka se an ma, an be nagari o ra; sabu tɔɔɔ le b'a to an be jija lanaya ra. ⁴ Ni an be jija, o b'a to an be ke kankelentigiw ye tɔɔɔ ra; ni an kera kankelentigi ye, o le b'a to an jigi be sigi. ⁵ Ayiwa, jigi te mɔgɔ janfa, sabu Ala k'a ta kanuya caya an jusukun na Nin Saninman* baraka ra, a ka o min di an ma.

⁶ Can lo, wagati min an tun ye barakantanw ye, Ala ka wagati min latige, o sera minke, Kirisita sara anw Alapasiranbariw koson. ⁷ Mɔgɔ ye son ka sa hali mɔgɔ terennin koson, o ke man di. A be se ka ke ko mɔgɔ do be son k'a ja gbeleya ka sa mɔgɔnuman do koson. ⁸ Nka Ala be an kanu cogo min na, a ka o yira nin le fe: ka an to jurumun na, Kirisita sara an koson. ⁹ Sisan koni Ala ka an jate mɔgɔ terenninw ye Yesu jori baraka ra; o ra, sigiya t'a ra, fana ko a bena an kisi Ala ta dimi ma. ¹⁰ An tun be Ala juguw le ye, nka Den min bora Ala ra*, Ala ka ben don an ni a yeɛ ce o Den* ta saya baraka ra; o ra, sigiya t'a ra, ko ben donna an ni Ala ce minke, ko an bena kisi Yesu ta janamanya sababu ra. ¹¹ Ka fara o kan, an be nagari kosebe Ala ta jɛnɔgɔnya ra an Matigi Yesu Kirisita baraka ra; sisan ale le ka an ni Ala

ce ben.

Adama ni Kirisita
(*Korentikaw folo 15.21-22,45-49,56-57*)

¹² Mɔgɔ kelen le sababu ra jurumun donna dunupa kɔnɔ, jurumun k'a to saya fana nana dunupa kɔnɔ; o cogo ra saya sera adamaden bɛɛ ma, sabu o bɛɛ ka jurumun kɛ. ¹³ Sani Ala ye sariya* di cira Musa ma, jurumun tun bɛ dunupa ra ka ban. Nka i n'a fɔ sariya tun tɛ yi folo, Ala tun tɛ jurumun jate. ¹⁴ O bɛɛ n'a ta, k'a ta Adama ta wagati ra fɔ ka na se cira Musa ta wagati ma, saya fanga tun bɛ mɔgɔw kan. Hali minw ma Ala ta cifoninw cɛn i n'a fɔ Adama k'a cɛn cogo min na, olugu tun bɛ sa. Min tun ka kan ka na, Adama kɛra ale tagamasiyen le ye.

¹⁵ Nka Ala bɛ nɛɛma min di gbansan, o ni Adama ta jurumun tɛ kelen ye. Can lo, mɔgɔ caman sara ale kelen ta jurumun kosɔn. Nka Ala ta nɛɛma, ani nɛɛma min bɔra mɔgɔ kelen fɛ, Yesu Kirisita, k'a di mɔgɔ caman ma, o nɛɛma nafa le ka bon. ¹⁶ Ala bɛ nɛɛma min di gbansan, o nɔ, ani mɔgɔ kelen ta jurumun nɔ tɛ se ka suma ni jɔgɔn ye. Mɔgɔ kelen ta jurumun nana ni jarakiri ye, k'a sɔrɔ Ala ka nɛɛma min di gbansan jurumun camanba kɔ fɛ, o nɛɛma ka an kunmabɔ, ka an kɛ mɔgɔ terenninw ye. ¹⁷ Can lo, mɔgɔ kelen ta jurumun le kosɔn saya fanga sera bɛɛ ma. Nka minw bɛɛ ka Ala ta nɛɛmaba sɔrɔ, Ala ka minw jate mɔgɔ terenninw ye, olugu bɛna janamanyakura ni kuntigiya sɔrɔ mɔgɔ kelen sababu ra, min ye Yesu Kirisita ye; o nafa le ka bon.

¹⁸ Ayiwa, mɔgɔw bɛɛ jarakira cogo min na Adama ta jurumun kelen kosɔn, o cogo kelen na Yesu Kirisita ta kɛwaleɲuman kelen kosɔn Ala bɛ mɔgɔ bɛɛ kunmabɔ ka panamanya di o ma. ¹⁹ Mɔgɔ kelenpe ta kanblari sababu ra mɔgɔ caman kera jurumunkebagaw ye cogo min na, o cogo ra fana mɔgɔ kelenpe ta kanminari kosɔn Ala bɛ mɔgɔ caman jate mɔgɔ terenninw ye.

²⁰ Sariya kɔni dira, janko k'a yira an na ko an ta jurumun ka ca; nka jurumun cayara yɔrɔ min na, Ala ta nɛɛma belɛn cayara o yɔrɔ ra ka tɛmɛ a kan pewu. ²¹ An tun bɛ jurumun fanga kɔrɔ minke, o le ka saya lase mɔgɔ bɛɛ ma; nka sisan an bɛ nɛɛma ta fanga kɔrɔ minke, o b'a to Ala bɛ an jate mɔgɔ terenninw ye, ka panamanya banbari di an ma an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

6

Lanabaga bɔra jurumun fanga kɔrɔ (Kɔlɔsikaw 3.1-10)

¹ Ayiwa, an bɛna mun le fɔ sa? Yala o kɔrɔ ye ko an ye to ka jurumun ke, janko Ala ta nɛɛma ye caya wa? ² Fiyewu! An minw sara ka an sen bɔ jurumun ta ko ra, anw belɛn bɛ se ka panamanya jurumun na cogo di tuun? ³ An minw bɛɛ batizera ka ke ni Yesu Kirisita ye jɛnɲɔgɔnya ra, aw m'a lon ko an batizera minke, a bɛ i n'a fɔ an sara ni a ye le wa? ⁴ An batizera minke, a kera i n'a fɔ an sara ni a ye, ani an su donna ni a ye, janko an ye panamanyakura sɔrɔ i n'a fɔ Fa Ala ka Yesu Kirisita lakunu ka bɔ saya ra ni a ta sebgaya nɔɔrɔman ye cogo min na.

⁵ Can lo, i n'a fɔ an ni ale kera kelen ye a ta saya ra, an bena kunu fana a ta jɛnɔgɔnya ra i n'a fɔ a kununa cogo min na. ⁶ An ye nin faamu ka ɲa, ko jogokɔɔ min tun bɛ an na, a kera i n'a fɔ o ni Kirisita* gbengbenna yiri ra ɲɔgɔn fɛ ka sa; janko o jogo min tun ye jurumun ye an na, o fanga ye ban, ani an kana to o jurumun fanga kɔɔ tuun. ⁷ Sabu ni mɔgɔ min sara, o tigi bɔra jurumun ta fanga kɔɔ.

⁸ Ayiwa, i n'a fɔ an ni Kirisita sara ɲɔgɔn fɛ, an lanin b'a ra ko an bena ɲanamanya, ka kɛ ni a ye fana. ⁹ An k'a lɔn fana ko Yesu Kirisita kununa ka bɔ saya ra, ko a tɛ sa tuun: saya ta fanga tɛ se a kɔɔ tuun. ¹⁰ A sara sɲaga kelenpe ka jurumun ta fanga ban. Nka a kununa ka bɔ saya ra; a bɛ ɲanamanya min na sisan, a bɛ ɲanamanyara Ala le ye. ¹¹ O cogo ra aw fana ye aw yɛɛ jate k'a kɛ i n'a fɔ aw sara ka bɔ jurumun ta fanga kɔɔ; sisan aw bɛ ɲanamanyara Ala le ye Yesu Kirisita ta jɛnɔgɔnya ra.

¹² Ayiwa, aw kana aw farikolo to jurumun boro, ka kɛ jurumun ta jɔnw ye; aw kana sɔn farikolo negejuguw ma. ¹³ Aw kana aw farikolo yɔɔ si bla jurumun na tuun, ka terenbariyakow kɛ; nka aw ye aw yɛɛ di Ala ma i n'a fɔ mɔgɔ minw kununa ka bɔ saya ra ka kɛ mɔgɔkuraw ye. Aw ye aw farikolo yɔɔw bɛɛ di Ala ma, janko ka terrenninya sira tagama. ¹⁴ Jurumun ta fanga tɛna kɛ aw kan tuun, sabu aw tɛ sariya ta fanga kɔɔ, aw bɛ nɛɛma le kɔɔ.

Lanabaga kera Ala ta jɔn le ye

15 Ayiwa, yala an ka kan ka to ka jurumun ke, ko sabu an te sariya ta fanga koro tuun, ko an be neema le koro wa? Fiyewu! 16 Aw m'a lon ko ni aw be baara kera mogo do ye ka aw yere majigi a ye, aw be ke o tigi ta jon le ye wa? Ka ke jurumun ta jon ye, o laban ye saya le ye; ka ke Ala ta jon ye, ka a kan mina, o laban ye terenninya ye. 17 Nka an ye Ala tando, sabu aw minw tun be jurumun ta jonya ra folofolo, aw karanna can min na, aw sonna o ma ni aw jusukun bee ye. 18 Sisan aw bora jurumun ta jonya ra, ka ke Ala ta jonw ye ka tagama terenninya ra. 19 Ne be nin kumaw fora ka kapa ni adamadenya cogo le ye, aw ta hakiri dogoya koson. Aw tun ka aw farikolo yorow bla nogoninyakow ni juguya ta jonya ra kojugu kama cogo min na, o cogo kelen na sisan aw ye aw farikolo yorow bla Ala ta jonya ra ka panamanya terenninya ra, ani saninyari.

20 Aw tun be jurumun ta jonya ra wagati min na, foyi tun te aw jagboya ka Ala ta terenninya sira tagama. 21 Nka aw ka mun nafa le soro o kewalew ra? O laban be maroya le blara aw ra sisan, sabu o kow laban ye saya le ye. 22 Nka sisan aw bora jurumun ta jonya ra ka ke Ala ta jonw ye; aw be nafa min soro o ra, o ye saninyari ye, a laban fana ye panamanya banbari ye. 23 Sabu jurumun sara ye saya le ye; nka Ala be neema min di gbansan, o ye panamanya banbari ye, an Matigi Yesu Kirisita ta jenrogonya ra.

*Lanabaga bōra sariya ta jōnya ra
(Efesikaw 5.25-31; Galasikaw 2.19,20)*

¹ Ayiwa, ne balemaw, ne bēna min fō aw ye, aw ka o lōn kosebē, sabu aw ka sariya* lōn. Ka mōgō to nin na le, a ka kan ka sariya sira tagama.

² A bē i n'a fō muso furunin; ka kaṅa ni sariya ye, ni a cē ma sa, a bē cē ta furu kōnō. Nka ni a cē sara, o tuma sariya min tun k'a siri a cē ra, o sariya bōra a kunna. ³ O kosōn, ni a tagara sigi cē wērē kun, k'a sōrō a cē ma sa, o b'a fō ko a ka jēneya kē. Nka ni a cē sara, o tuma a bōra sariya fanga kōrō; ni a ka sigi cē wērē kun, a ma jēneya kē.

⁴ Ayiwa, ne balemaw, aw fana ta bē ten le. A bē i n'a fō aw sara sariya ta fan fē, Kirisita* ta saya kosōn; aw kera a ta ye, janko Ala min k'a lakunu ka bō saya ra, aw ye kēwaleṅumanw kē o ye. ⁵ Can lo, an tun bē tagama ka kaṅa ni an yērē sago ye tuma min na, sariya tun bē ko dōw yira an na k'a fō an ye ko kojugu lo; o bē n'a ta, an belen tun b'a fē ka o kow kē. O negejugu tun bē an kōnōnōsu ka an bla saya sira kan. ⁶ Sisan kōni an bōra sariya ta fanga kōrō, sabu an tun bē o min ta jōnya ra, a bē i n'a fō an sara ka bō o ta jōnya ra. O cogo ra an bē se ka baara kē Ala ye cogokura ra Nin Saninman* baraka ra; an t'a kē tuun ka kaṅa ni sirakōrō ye, min sebera sariya ra.

Sariya le bē jurumun yira

⁷ Ayiwa, an bēna mun le fō sa? Yala o kōrō ye ko sariya* le bē mōgō bla jurumun na wa? Fiyewu! Nka sariya le k'a to ne ka ne ta jurumun lōn. Ka nabō mōgō wērē ta fēn fē, ne tun tēna o

lon kojugu ye, ni sariya tun m'a fo ko: «I kana jabo mogo borofen fe.» ⁸ O cogo ra jurumun ka cogo soro ka nege suguya beɛ don ne ra, sariya sababu ra; sabu ni sariya te yi, jurumun ye fen sanin le ye. ⁹ Wagati min na ne tun ma sariya lon folo, ne tun be panamanya; nka sariya nana wagati min na, jurumun nege ka ne soro minke, ¹⁰ o kera sababu ye k'a to ne sara. O ra, Ala ka sariya min di janko an ye panamanya soro, o ka saya lase ne ma. ¹¹ Jurumun ka cogo soro ka ne lafiri sariya sababu ra, ka saya lase ne ma o sariya kelen sababu ra fana.

¹² Ayiwa, sariya koni saninyanin lo; a ta cifoninw saninyanin lo, o terennin lo, o ka pi fana. ¹³ O tuma sariya min ye fenɗuman ye, o le kera sababu ye ka saya lase ne ma wa? Fiyewu! Jurumun le k'a to o fenɗuman kera sababu ye ka ne lafiri, ka saya lase ne ma; o kera janko jurumun ye yira k'a gbeya. O cogo ra sariya le sababu ra, jurumun yirara k'a gbeya ko a ka jugu.

Lanabaga sago ni jurumun fanga

¹⁴ Ayiwa, an k'a lon ko sariya* bora Ala le ra; nka ne koni ye adamaden jurumunto le ye, i n'a fo mogo min fiyeerera ka ke jurumun ta jon ye. ¹⁵ Sabu ne be ko minw ke, ne te o faamu; ne b'a fe ka min ke, ne te o ke fana. Ko minw man di ne ye co, ne be o le ke. ¹⁶ Ayiwa, ne t'a fe ka ko minw ke, ni ne be o le kera, o tuma ne sonna a ma ko sariya ka pi. ¹⁷ O cogo ra, ne be kojugu minw kera, o te ne yere sago ye tuun; jurumun min be

ne jusukun na, o le be ne blara o ra. ¹⁸ Ne k'a lon ko fennuman te ne konɔ, i n'a fo ne ye adamaden gbansan le ye; sabu ne koni b'a fe ka kojuman ke, nka ne te se ka a ke. ¹⁹ Ne b'a fe ka kojuman min ke, ne te o ke; nka ne t'a fe ka kojugu min ke, ne be o le ke. ²⁰ Ayiwa, ne t'a fe ka ko minw ke, ni ne be o le ke, o tuma o te ne yere sago ye tuun; jurumun min be ne jusukun na, o fanga le be ne blara o ra.

²¹ Ne be o sariya fanga ye ne yere kan: ni ne b'a fe ka kojuman ke, kojugu nege le be ne soro.

²² Ne jusukun na Ala ta sariya ka di ne ye haali.

²³ Nka ne be sariya were ta fanga ye ne yere kan, min be siyen tara ni ne yere sago ta sariya ye; o sariya min be ne kan, o le ka ne ke jurumun ta jon ye. ²⁴ E! Ne janibagato fe nin ye! O fanga min be ne farikolo bla jurumun na, ka saya lase ne ma, jon le bena ne bosi ka bo o boro sa? ²⁵ Ala, baraka, Yesu Kirisita sababu ra; ale le be ne bosi.

Ayiwa, o cogo ra, ne jusukun na ne be son Ala ta sariya ma; nka ne farisogo ta fan fe, ne be ke jurumun ta sariya ta jon ye.

8

Lanabaga ani Nin Saninman sago (Galasikaw 3.13-14; 5.16-25)*

¹ Ayiwa, sisan, minw bee be Yesu Kirisita ta jennogonya ra, Ala tena kiti ben olugu si kan tuun. ² Sabu Nin Saninman* min be janamanya di Yesu Kirisita ta jennogonya ra, o ta fanga ka ne kisi ka bo jurumun ni saya ta fanga ra.

³ Cira Musa ta sariya* tun te se ka o ke, sabu an

adamadenw baraka ka dɔgɔ. O kosɔn sariya tun tɛ se ka min kɛ, Ala ka o kɛ: Den min bɔra Ala ra*, Ala ka o ci ka na; a kɛra adamaden ye i n'a fɔ an jurumuntɔw. An tun bɛ jurumun fanga min kɔrɔ, a ka a yɛrɛ di saraka ye ka o fanga cɛn. ⁴ Ala ka o kɛ, janko an minw tɛ tagama ka kɔna ni an yɛrɛ sago ye tuun, fɔ Nin Saninman sago, sariya ko an ye min kɛ, an ye se ka o kɛ. ⁵ Sabu minw bɛ tagama ka kɔna ni o yɛrɛ sago ye, olugu bɛ miiri o yɛrɛ diyanyakow le ra. Nka minw bɛ tagama ka kɔna ni Nin Saninman sago ye, olugu bɛ Nin Saninman diyanyakow le kɛ. ⁶ Ka miiri an yɛrɛ diyanyakow ra, o ye saya ye; nka ka miiri Nin Saninman diyanyakow ra, o ye panamanya ni hera ye. ⁷ Sabu minw bɛ miiri o yɛrɛ sago ra, olugu ye Ala juguw le ye; o tɛ o yɛrɛ majigi Ala ta sariya ye, o fana tɛ se. ⁸ O kosɔn minw bɛ tagama ka kɔna ni o yɛrɛ sago ye, olugu ko tɛ se ka diya Ala ye fiyewu.

⁹ Aw kɔni, aw tɛ tagama ka kɔna ni aw yɛrɛ sago ye; aw bɛ tagama ka kɔna ni Nin Saninman sago le ye; sabu Ala Nin bɛ aw kɔnɔ. Ni Kirisita* ta Nin tɛ mɔgɔ min kɔnɔ, o tigi tɛ Kirisita ta ye. ¹⁰ Ni Kirisita bɛ aw kɔnɔ, aw farikolo kɔni bɛna sa lon dɔ jurumun kosɔn; nka aw nin bɛna panamanya, sabu Ala ka aw jate mɔgɔ terenninw ye. ¹¹ Ala min ka Yesu lakunu ka bɔ saya ra, ni o ta Nin Saninman siginin bɛ aw kɔnɔ, o tuma, min ka Kirisita lakunu ka bɔ saya ra, o bɛna aw farikolo sataw fana panamanya a ta Nin Saninman baraka ra, o min siginin bɛ aw kɔnɔ.

¹² O le kosɔn ne balekaw, juru min bɛ an na, o tɛ an yɛrɛ farisogo ta juru ye tuun, min bɛ a

to an be panamanya ka kapa ni an yeƐ sago ye. ¹³ Sabu ni aw be tagama ka kapa ni aw yeƐ sago ye, aw bena sa; nka ni aw ka aw farikolo ta kewalejuguw faga Nin Saninman baraka ra, o tuma aw bena panamanya. ¹⁴ Sabu minw beƐ be tagama ka kapa ni Ala Nin Saninman sago ye, olugu beƐ ye Ala denw ye. ¹⁵ Sabu aw ka Nin Saninman min sɔɔ, ale te aw ke jon ye, k'a to aw ye to ka siran tuun. Nka o Nin Saninman be aw ke Ala denw le ye; ale baraka le ra an be Ala wele ni kanba ye, k'a fo ko: «An Fa!» ¹⁶ Nin Saninman yeƐ be seereya ke ka ben ni an yeƐ nin ta seereya ye, ko an kera Ala denw ye. ¹⁷ Ayiwa, ni an kera Ala denw ye, o tuma a ka fen minw layiri ta an ye, an bena o sɔɔ fana. An bena o fen minw sɔɔ, an ni Kirisita le bena o sɔɔ jɔɔɔn fe; sabu ni an be tɔɔɔ ni a ye, an bena bonya sɔɔ ni a ye fana.

Lanabaga ta jigiya
(Yuhana 10.27-30)

¹⁸ Ne b'a jate ko tɔɔɔ min be an kan sisan, o te se ka suma ni sini ta bonya ye hali doonin, Ala bena o bonya min yira an na.

¹⁹ Ala bena a ta denw ta bonya yira lon min na, danfenw beƐ korotonin be o lon makonona. ²⁰ Sabu Ala ta danfenw beƐ kera pacintanw ye. A tun man di o ye ka ke ten, nka Ala yeƐ le ka o ke; o beƐ n'a ta, jigiya be yi hali bi. ²¹ Sabu lon do, Ala bena a ta danfenw beƐ bo saya ta jonya ra; Ala denw kera o yeƐ ta ye bonya min kama, o bena do sɔɔ o ra.

22 An k'a lön ko fɔ ka na se bi ma, danfenw bɛɛ bɛ ɲunana tɔɔɔ boro, i n'a fɔ muso lasirito min b'a fɛ ka jigi. 23 Nka olugu dɔɔɔn tɛ; Nin Saninman* dira an minw ma, ka kɛ i n'a fɔ Ala ta nɛɛma fɔlɔ, anw fana bɛ ɲunana an yɛɛ kɔɔɔ. Lon min Ala bɛna an kɛ a ta denw ye ka an farikolo bɔ jɔnya ra pewu, an bɛ o lon le makɔɔna. 24 Sabu an kisira, nka an ta kisiri ye jigiya le ye. Nka i ja bɛ jigiya min na, o tɛ jigiya ye tuun. I ja lara fen min kan ka ban, yala o ye jigiya dama le ye tuun wa? 25 Nka i n'a fɔ an ja tɛ fen min na, an jigi bɛ o kan, an bɛ muɲu ka a kɔɔɔ.

26 O cogo ra, Nin Saninman fana bɛ an demɛ an ta barakantanya kosɔn; sabu an ka kan ka Ala daari cogo min na, an yɛɛ tɛ o lön. Nka Nin Saninman kɔni bɛ Ala daari an ye ni ɲunakanw ye, minw tɛ se ka lakari. 27 O ra, Ala min bɛ mɔgɔ jusukunnakow bɛɛ lön, ale bɛ Nin Saninman ta miiriyaw lön; sabu Nin Saninman bɛ daariri kɛ Ala ta mɔgɔ saninmanw ye ka kaɲa ni Ala sago le ye.

Ala ta kanuyaba

28 An k'a lön ko mɔgɔ minw bɛ Ala kanu, ani Ala ka o wele ka kaɲa ni a ta latige ye, ko ni fen o fen ka olugu sɔɔɔ, Ala b'a to o bɛɛ laban bɛ kɛ kopuman le ye olugu ta fan fɛ. 29 Ala konna ka minw ɲanawoloma ka o kɛ a ta mɔgɔw ye, a ka olugu ta ko latige ka bla, ka olugu kɛ i n'a fɔ Den* min bɔra ale Ala ra, janko o Den ye kɛ fɔlɔ ye a balemaw caman cɛ ra. 30 A ka minw ta ko latige ka bla, a ka olugu wele fana; a ka minw

wele, a ka olugu jate mɔgɔ terenninw ye fana; a ka minw jate mɔgɔ terenninw ye, a ka nɔɔrɔ la olugu kan fana.

³¹ Ayiwa, an bena mun le fɔ nin ko ra sa? Ni Ala bɛ an fɛ, jɔn le bɛ se ka wuri an kama? ³² Den min bɔra Ala yere ra, a ma o bɔsi saya ma, nka a k'a di saraka ye an bɛɛ kosɔn; mun le bena a bari ka fɛn bɛɛ di an ma o Den sababu ra? ³³ Jɔn le bɛ se ka Ala ta mɔgɔ janawolomaninw jaraki sa? Sabu Ala yere le ka o jate mɔgɔ terenninw ye. ³⁴ O kosɔn jɔn le bena o jaraki? Sabu Yesu Kirisita sara; o dɔrɔn tɛ, a kununa ka bɔ saya ra; a siginin bɛ Ala kininboroyanfan fɛ, a bɛ Ala daari an ye. ³⁵ Jɔn le bɛ se ka an faran ka bɔ Kirisita* ta kanuya ra sa? Nagban tɛ se, siranya tɛ se, tɔɔrɔ tɛ se, kɔngɔ tɛ se, fagantanya tɛ se, farati tɛ se, fagari tɛ se, foyi le tɛ se! ³⁶ I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko:

«Ala, ele le kosɔn, o bɛ an fagayɔrɔ pinina lon o lon;

o bɛ an jate i ko saga minw blara fagari kama.»

³⁷ Nka o tɔɔrɔw bɛɛ ra anw le ye sesɔrɔbagaw ye ka tɛmɛ bɛɛ kan, an kanubaga Ala baraka ra. ³⁸ Ne lara a ra, hali sigiya t'a ra, ko saya o, janamanya o, melekew o, jinaw o, setigi werew o, sisan ta fenw o, fen nataw o, ³⁹ sankolokɔnɔfenw ta fangaw o, dugukolokanfenw ta fangaw o, ko danfen si le tɛ se ka an faran ka bɔ Ala ta kanuya ra, a ka o kanuya min yira an na an Matigi Yesu Kirisita baraka ra.

9

*Ala ka Izirayelimogow janawoloma
(Galasikaw 4.22-31)*

¹ Ne be can le fora, faninya te, sabu ne be Kirisita* ta le ye; ne k'a lon ne jusukun na fana Nin Saninman* baraka ra, ko ne be can le fora. ² Nanasisiba le be ne kan, ne jusukun fana tōronin lo tuma beε ne balema Izirayelimogow koson. ³ Sabu hali ni ne tun dangara olugu nō ra, ka faran ka bō Kirisita ta jenogonya ra, janko olugu ye o jenogonya sōrō ka kisi, ne tun be son o ma. ⁴ Olugu le ye Izirayelimogow ye; Ala ka olugu le ke a ta mogow ye, ka nōrō la o kan, ka jenogonya don ni o ye, ka a ta cifoninw ani a batocogo yira o ra, ka layiriw ta o ye. ⁵ Olugu le bōra an bēmaw ra. Adamadenya sira fe, Kirisita bōra olugu le ra; ale le be fen beε kunna; Ala lo, min ka kan ka tando tuma beε. Amina.

⁶ Ayiwa, o kōrō te ko Ala ta kuma kera fengbansan ye de! Sabu minw beε bōra Izirayeli* ta duruja ra, o beε le ma ke Izirayelidenw yereyerē ye. ⁷ Minw beε bōra Iburahima ra, olugu beε le fana te Iburahima ta denw yereyerē ye. Sabu Ala k'a fō Iburahima ye ko: «I ta duruja bēna bō Isiyaka le ra.» ⁸ Ayiwa, o kōrō ye ko den minw worora adamaden baraka ra, olugu le te jate Ala denw ye; minw worora Ala ta layiri sababu ra, olugu le be jate Ala ta duruja ye. ⁹ Ala ka layiri ta ka kuma min fō, o fle nin ye, ko: «Ne

bena seko ka na san were jogontumasi; o tuma Saran bena dence soro.»

¹⁰ Ayiwa, a ma dan Saran ta ma, nka Rebeka ta fana kera ten; ale ka flarinw kono ta an bemace Isiyaka fe. ¹¹ O wagati ra, k'a soro denw tun ma woro ban, o ma kopuman ke, o ma kojugu ke, Ala kumana Rebeka fe, janko a tun b'a fe ka min janawoloma ka kana ni a ta latige ye, o le ye ke, a kana ke mogo kewale baraka ra, nka a ye ke ka kana ni ale Ala yere sago le ye. ¹² Ala k'a fo Rebeka ye ko: «Koroceman le bena ke dogoceman ta jon ye,» i n'a fo a sebera Kitabu kono cogo min na, ko:

¹³ «Ne ka Yakuba kanu, ka ban Esawu ra.»

Ala ka siya were mogow fana janawoloma

¹⁴ Ayiwa, an bena mun le fo sa? Yala terenbariya be Ala ta kow ra wa? Fiyewu! ¹⁵ Sabu Ala ko cira Musa ma ko: «Ni ne b'a fe ka makari mogo min na, ne be makari o tigi ra; ni ne ko ne be hina min na, ne be hina o tigi ra fana.» ¹⁶ O cogo ra, mogo sago, walama mogo ta baara te se k'a to Ala ye hina i ra; Ala yere le be se ka hina mogo ra. ¹⁷ Kitabu kono, Ala k'a fo Farawona ye ko: «Ne ka ele sigi masaya ra, ka ele ke sababu ye ka ne ta sebagaya yira, janko ne togo ye fo dugukolo yoro bee ra.» ¹⁸ O koson ni Ala b'a fe ka hina min na, a be hina o ra; ni a b'a fe ka min jusukun gbeleya, a be o jusukun gbeleya fana.

9:9 9.9 Nin kuma fora Damina 18.10-14. **9:13** 9.11-13 Nin kuma fora Damina 25.23; Malaki 1.2-3. **9:15** 9.15 Nin kuma fora Bori 33.19. **9:17** 9.17 Nin kuma fora Bori 9.16.

19 Dɔw bɛna a fɔ ko: «O tuma mun kosɔn Ala bɛ mɔgɔw jaraki tuun? Jɔn bɛ se ka ban a sago ma?» 20 Ayiwa, ele min bɛ o fɔ, ele adamaden gbansan, ele ye mun le ye ko ele bɛ Ala sɔsɔ? Yala bɔgɔdaga bɛ se k'a fɔ dagalalagabaga ma wa, ko: «Mun kosɔn i ka ne lalaga tan?» 21 Yala dagalalagabaga ta le tɛ bɔgɔ ye wa? A bɛ se ka o bɔgɔ kelen kɛ ka daga sɔngɔgbɛlen dɔ lalaga, ani ka daga gbansan dɔ fana lalaga.

22 Ayiwa, Ala tun b'a fɛ ka a ta dimi ni a ta se bagaya yira minke, o kosɔn minw ka a ta dimi lawuri, a ka olugu ta kewalejuguw sɔnmina ka mupɔ o kɔrɔ kɔsɛbɛ; o mɔgɔw blara halakiri le kama. 23 Ayiwa, a hinara minw na ka o labɛn ka bla bonya kama, ni a ko a bɛ a ta bonya la olugu kan, k'a caya, aw bɛ se ka mun le fɔ o ra? 24 Ala ka anw le wele; a ma an wele ka bɔ Yahudiyaw dɔrɔn le cɛ ra dɛ, a ka an wele ka bɔ siya wɛrɛ mɔgɔw* ra fana. 25 A ka o le fɔ cira Oze ta kitabu kɔnɔ, ko:

«Mɔgɔ minw tun tɛ ne ta siya ye,
ne bɛna olugu le wele ko <ne ta siya.>

Minw tun tɛ ne ta mɔgɔ kanuninw ye,
ne bɛna olugu wele ko <ne ta mɔgɔ kanuninw.>

26 A tun fɔra o ye yɔrɔ min na ko o tɛ <Ala ta mɔgɔw> ye,

o yɔrɔ yɛrɛ ra o bɛna wele ko <Ala janaman yɛrɛ
ta denw.> »

27 Cira Ezayi fana pɛrɛnna k'a fɔ
Izirayelimɔgɔw ta ko ra, ko:

«Hali ni Izirayelimɔgɔw cayara ka kɛ i ko
kɔgɔjida kenken,

o bæε ra mōgō dama dama le bēna kisi.

²⁸ Sabu Matigi ka kiti min latige, a bēna o kiti tige
joona joona dunupamōgōw kan.»

²⁹ Cirā Ezayi tun k'a fō fana ko:

«Ni Fangatigi Ala tun ma makari an na ka duruja
dō to an ye,

an tun bēna ban pewu i ko Sodōmukaw,

an tun bēna kē i ko Gomōrikaw le.»

Terenninya tē sōrō sariya sababu ra

(Römukaw 3.19-29; Galasikaw 3.8-14,21-29)

³⁰ Ayiwa, an bēna mun le fō sa? Siya wēre
mōgō* minw tun tē terenninya sira jīnina,
Ala ka olugu jate mōgō terenninw ye; o ka o
terenninya sōrō lanaya sababu ra. ³¹ K'a sōrō
Izirayelimōgōw, olugu minw tun bē terenninya
jīnina sariya sababu ra, olugu ma o sōrō. ³² Mun
kosōn? Sabu Izirayelimōgōw m'a jīni lanaya
sababu ra, nka o k'a jīni o yere ta kēwalew le
sababu ra. O sen talonna kabakuru le ra ka ben.

³³ I n'a fō a sēbera Kitabu kōnō cogo min na, ko:
«A flē, ne bē sentalon kabakuru dō bla Siyōn,
min bēna kē dōw kunnacēn sababu ye.

Nka ni mōgō min ka a jigi la a kan, Ala tēna o tigi
janfa fiyewu!»

10

¹ Ayiwa, ne balemaw, ne bē min fē ni ne
jusukun bæε ye, ani ne bē Ala daarira min na ne
ta siya Izirayelimōgōw ta ko ra, o ye ko o ye kisi.

² Sabu ne bē nin seereya kē, ko o cēsirinīn lo Ala

9:28 9.27-28 Nin kuma fōra Ezayi 10.22-23. **9:29** 9.29 Nin
kuma fōra Ezayi 1.9. **9:33** 9.33 Nin kuma fōra Ezayi 28.16.

ko ra, nka hakiri tɛ o fɛ. ³ Ala bɛ mɔɔɔ jate mɔɔɔ terennin ye cogo min na, o ma o faamu. O b'a fɛ ka kɛ mɔɔɔ terenninw ye o yɛrɛ ta kewalew le sababu ra. O ra, Ala bɛ mɔɔɔ jate mɔɔɔ terennin ye sira min fɛ, o ma sɔn o ma. ⁴ Kirisita* le kɛra sariya* laban ye, janko ni mɔɔɔ minw bɛɛ ka la ale ra, Ala ye olugu jate mɔɔɔ terenninw ye.

Ni mɔɔɔ min ka la Matigi ra o bɛ kisi

⁵ Ayiwa, mɔɔɔ bɛ se ka jate mɔɔɔ terennin ye sariya* sababu ra cogo min na, cira Musa ka o fɔ; a ko: «Ni mɔɔɔ min ka se ka nin kow sira tagama, o tigi bɛ kisi o sababu ra.» ⁶ Mɔɔɔ bɛ se ka jate mɔɔɔ terennin ye lanaya sababu ra cogo min na, o fɔra, ko: «I kana a fɔ i yɛrɛ kɔnɔ ko: <Ɔn le bɛna yɛlɛn ka taga sankolo ra an ye?> (O kɔrɔ ye ko ka Kirisita* lajigi.) ⁷ Walama ko: <Ɔn le bɛna jigi dugukolo jukɔrɔ an ye?> (O kɔrɔ ye ko ka Kirisita lawuri ka bɔ saya ra.)» ⁸ O kuma bɛ mun le fɔ sa? A ko: «Kuma bɛ i kɛrɛ fɛ, a bɛ i da ra, a bɛ i jusukun na fana.» O kuma ye lanaya ta kuma le ye, an bɛ min waajuri kɛra mɔɔɔw ye. ⁹ Ni i k'a fɔ i da ra ko Yesu le ye Matigi ye, ani ka la a ra i jusukun na ko Ala k'a lakunu ka bɔ saya ra, i bɛ kisi. ¹⁰ Sabu ka la Yesu ra i jusukun na, o le b'a to Ala bɛ i jate mɔɔɔ terennin ye; k'a fɔ i da ra, o le b'a to i bɛ kisiri sɔrɔ. ¹¹ Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ ko: «Ni mɔɔɔ o mɔɔɔ ka la Matigi ra, Ala tɛna o tigi janfa fiyewu.» ¹² O kosɔn Yahudiyaw o, siya wɛrɛ mɔɔɔw* o, dɔ ma bɔ dɔ ra; Matigi kelenpe le bɛ o bɛɛ kunna, ani

---

10:5 10.5 Nin kuma fɔra Sarakalasebagaw 18.5. **10:11** 10.11 Nin kuma fɔra Ezayi 28.16.

minw bɛɛ bɛ a tɔɔ wele, a bɛ kojuman kɛ olugu bɛɛ ye k'a caya. ¹³ Sabu a sebera ko: «Ni mɔɔ o mɔɔ ka Matigi tɔɔ wele, o tigi bɛ kisi.»

¹⁴ Nka o bɛna a tɔɔ wele cogo di, ni o ma la a ra? O bɛna la a ra cogo di, ni o ma a ko mɛn? O bɛna a ko mɛn cogo di, ni mɔɔ ma a waajuri kɛ?

¹⁵ Mɔɔ bɛna a waajuri kɛ cogo di, ni mɔɔ ma ci a kama? I n'a fɔ a sebera Kitabu kɔnɔ cogo min na, ko: «Minw bɛ na ni kibaro dimanw ye, olugu nacogo ka pi.»

¹⁶ Nka o bɛɛ n'a ta, mɔɔw bɛɛ ma sɔn Kibaro Diman* ma. O kosɔn cira Ezayi k'a fɔ ko: «Matigi, jɔntigi le sɔnna ka la an ta waajuri kumaw ra?»

¹⁷ Ayiwa, an bɛ waajuri min lamɛn, lanaya bɛ sɔrɔ o le fɛ; o waajuri bɔra Kirisita ta kuma le ra.

¹⁸ Ayiwa, ne ko: Yala Izirayelimɔɔw ma o waajuri mɛn le wa? O k'a mɛn kɛ! Sabu a sebera ko:

«O kumakan sera dugukolo fan bɛɛ ra;
o ta kumaw sera fɔ dunupa danw na.»

¹⁹ Ayiwa, ne bɛ pininkari kɛ tuun, ko: Yala Izirayelimɔɔw ma o faamu le wa? Cira Musa kɔnna k'a fɔ ko:

«Aw tɛ siya min jatera,
ne bɛna a to o celiya ye aw mina;
aw bɛ siya min flɛra hakirintan ye,
ne bɛna a to o dimi ye aw mina.»

²⁰ O kɔ, cira Ezayi fana k'a ja gbɛlɛya k'a fɔ ko:

10:13 10.13 Nin kuma fora Yoweli 3.5.   **10:15** 10.15 Nin kuma fora Ezayi 52.7.   **10:16** 10.16 Nin kuma fora Ezayi 53.1.   **10:18** 10.18 Nin kuma fora Zaburu 19.5.   **10:19** 10.19 Nin kuma fora Sariya 32.21.

«Mɔgɔ minw tun tɛ ne yɔrɔpinina, olugu ka ne ye;
minw tun tɛ miirira ne ta ko ra, ne ka ne yeɛ yira olugu le ra.»

²¹ Nka Izirayelimɔgɔw ta ko ra, a ko:

«Ne ka ne boro lɔ tere kururu bɛɛ siya murutinin ni siya bannin do le ye.»

11

Ala ma ban Izirayelimɔgɔw ra

¹ Ayiwa, ni a bɛ ten o, o kɔrɔ ye ko Ala banna a ta mɔgɔw, Izirayelimɔgɔw ra wa? Fiyewu! Sabu ne fana ye Izirayeliden le ye, ne bɔra Iburahima ta duruja ra, Boniyaminu ta gba ra. ² Ala kɔnna ka a ta mɔgɔ minw panawoloma ka o kɛ a ta ye, a ma ban olugu ra. Cira Iliya* ka kuma min fɔ Izirayelimɔgɔw kama Ala ja kɔrɔ, Kitabu ka min fɔ o ko ra, aw ma o lon wa? ³ A ko: «Matigi, o ka i ta ciraw faga, ka i ta sarakajenifenw* cici. Ne kelenpe le tora; o b'a fɛ ka ne fana faga.» ⁴ Nka Ala ka a jaabi cogo di? A ko: «I kelen ma to; ne ka mɔgɔ waga wolonfla le mara ne yeɛ ye. Olugu si ma o kinbiri gban Baali* kɔrɔ ka a bato.» ⁵ O cogo ra fana, an bɛ wagati min na sisan, Izirayelimɔgɔw tɔ fitini bɛ yi, Matigi ka minw panawoloma ka kapa ni a ta nɛɛma ye. ⁶ Ayiwa, ni Ala ka o panawoloma ka kapa ni a ta

---

10:20 10.20 Nin kuma fɔra Ezayi 65.1.   **10:21** 10.21 Nin kuma fɔra Ezayi 65.2.   * **11:2** 11.2 Iliya: Dɔw b'a fɔ a ma ko Eli.   **11:3** 11.3 Nin kuma fɔra Masacew fɔlɔ 19.10,14.   **11:4** 11.4 Nin kuma fɔra Masacew fɔlɔ 19.18.

nɛɛma ye, o cogo ra o yɛɛ ta kɛwalew nɔ tɛ tuun; ni o tɛ, Ala ta nɛɛma tɛna kɛ nɛɛma ye tuun.

⁷ Ayiwa, o kɔɔ le ye di? Izirayelimɔgɔw tun bɛ min jinina, o ma o sɔɔ; Ala ka minw janawoloma, olugu le ka o sɔɔ. Tɔw jusukun gbɛɛyara. ⁸ I n'a fɔ a sɛbera Kitabu kɔɔ cogo min na, ko:

«Ala ka o hakiri lasunɔgɔ,
janko o kana yeri kɛ,
ani o kana mɛnni kɛ o toro ra.
A kɛra ten le fɔ ka na se bi ma.»

⁹ Dawuda fana ko:

«Ala y'a to o ta domunibaw ye kɛ jan ye ka o mina,

ka kɛ jɔ ye ka o mina, ka kɛ o ben sababu ye;
o ye kɛ o ta kojugu sara ye.

¹⁰ Ala ye o jaw ye fin, o kana yeri kɛ tuun;
ka sɛgɛ la o kan, o kɔ kurunin ye to wagati bɛɛ.»

*Ala ka min kɛ siya wɛɛɛ mɔgɔw ye
(Matiyu 21.40-43; Efesikaw 2.7-13)*

¹¹ Ayiwa, ne ko: Izirayelimɔgɔw talonna minke, yala o benna pewu le wa? Fiyewu! Nka o ta firiri kɛra sababu ye k'a to siya wɛɛɛ mɔgɔw* ka kisiri sɔɔ, janko olugu celiya ye kɛ o ra.

¹² Ayiwa, ni Izirayelimɔgɔw ta firiri kɛra nafa ye dunɔnamɔgɔw fɛ o, ani o majigira minke, ni o kɛra, nafa ye siya wɛɛɛ mɔgɔw fɛ, o tuma ni o bɛɛ nana yɛɛma ka na Ala fɛ, o tɛna kɛ koba ye ka tɛmɛ a tɔ bɛɛ kan wa?

¹³ Ne bɛ nin fɔra sisan aw siya wɛɛɛ mɔgɔw* le ye. Ala ka ne kɛ siya wɛɛɛ mɔgɔw ta ciraden*

11:8 11.8 Nin kuma fɔra Sariya 29.3; Ezayi 6.10.   **11:10** 11.10
Nin kuma fɔra Zaburu 69.23-24.

ye, ne fana be jagari o baara koson, ¹⁴ janko ni a be se ka ke, o celiya ye ke ne ta siyamogow ra, ka ke sababu ye k'a to dow ye kisi. ¹⁵ Sabu Ala ka o bla kere fe minke, ni o kera, sababu ye ka ben don dunuamogow ni Ala ce, o tuma ni Ala nana o bla o no ra do? O bena ke koba le ye, ka ke i ko suw le kununa ka bo saya ra.

¹⁶ Ni burukun folo dira Ala ma saraka ye, a to bee le be saninya. Ni yiri liliw saninyanin lo, a borow fana saninyanin lo. ¹⁷ Ayiwa, Izirayelimogow, minw ye oliviye panaman yiriborow ye, ni Ala ka o yiriboro dow tigetige ka ele noro o no ra, ele siya were* mogo min ye kongo oliviye yiriboro ye, ni Ala k'a to ele ka nafa soro oliviye panaman liliw na, k'a to o yiri ji ye ele baro, ¹⁸ ele kana waso yiri panaman ta borow ma. Ni i be waso, i ka kan k'a lon ko ele le ma liliw mina; nka liliw le ka ele mina.

¹⁹ I bena a fo ko: «O yiriborow ma tige ka bo yi, janko ne le ye noro o no ra wa?» ²⁰ Can lo! Olugu tigera ka bo yi o ta lanabariya le koson, ele norora o no ra i ta lanaya koson. O koson ele kana waso, nka siran Ala ja! ²¹ Sabu ni Ala ma yiriboro panaman to yi, a tena ele fana to yi. ²² Aw y'a fe, Ala ta numanya ni a ta fariya be yira cogo min na. Minw be bo a ta sira kan, a ta fariya be se olugu le ma, nka Ala ta numanya be ele kan, ni i koni ka to a ta numanya ra. Ni o te, ele fana bena tige ka bo yi. ²³ Ni Izirayelimogow fana ka bo o ta lanabariya sira kan, Ala bena o noro o nokoro ra; sabu se be Ala ye ka o noro kura ye tuun. ²⁴ Ele tigera ka bo kongo oliviye yiri ra, ka na ele noro oliviye panaman yiri ra,

k'a sɔrɔ aw tɛ yiri suguya kelen ye! Olugu minw ta yiri lo, olugu nɔrɔ tɛna diya belɛn wa?

Izirayelimɔgɔ tɔw ta kisiri ko

²⁵ Ayiwa, ne balemaw, ne b'a fɛ aw ye nin gundo lɔn, janko aw kana aw yɛrɛ jate hakiritigiw ye ka tɛmɛ tɔw kan. Izirayelimɔgɔ dɔw jusukun gbɛlɛyara, fɔ Ala ka siya wɛrɛ mɔgɔ* minw janawoloma, olugu bɛɛ ye don fɔlɔ. ²⁶ O cogo ra Izirayeli bɛɛ bɛna kisi, i n'a fɔ a sɛbera cogo min na, ko:

«Kisibaga* bɛna bɔ Siyɔn,

a bɛna Yakuba ta denw ta terenbariya bɔ o ra.

²⁷ Ne bɛna o jɛnɔgɔnya le don ni o ye,

ni ne ka na o ta jurumunw bɔ o kunna tuma min na.»

²⁸ Ayiwa, Izirayelimɔgɔw ma sɔn Kibaro Diman* ma minke, o ra o kɛra Ala juguw ye, janko aw ye o nafa sɔrɔ. Nka ka kɛna ni Ala ta janawolomari ye, Ala bɛ o kanu a ta layiri taninw koson o bɛmaw ye. ²⁹ Sabu Ala bɛ fɛn minw di, a tɛ sekɔ ka o mina tuun; a tɛ mɔgɔ wele, ka sekɔ ka ban o tigi ra tuun. ³⁰ Fɔlɔfɔlɔ aw tun tɛ Ala kan mina; Izirayelimɔgɔw nana ban Kibaro Diman ma minke, o kɛra sababu ye k'a to Ala hinara aw ra. ³¹ O cogo ra, olugu le ka Ala kan bla, janko Ala ye hina aw ra; Ala hinara aw ra cogo min na, a bɛna hina olugu fana ra ten. ³² Sabu Ala ka mɔgɔw bɛɛ to o ta kanminabariya ra, ka na hina o bɛɛ ra.

Ala ta sebayaba

³³ E! Can ra, Ala ta fentigiya, ani a ta hakiritigiya, ani a ta lonniya dunya te se ka lon! A ta kolatigeninw ka bon ka teme adamaden hakiri dan kan! A ta siraw te se ka lon! ³⁴ I n'a fo a sebera cogo min na, ko:

«Jon le ka Matigi Ala ta miiriya lon?

Jon le kera a ladibaga ye?

³⁵ Jon le konna ka fen di Ala ma, ka n'a fo ko ale ta juru b'a ra?»

³⁶ Fen bee bora ale le ra, fen bee be a no ra ale le baraka ra, fen bee be ale le ta ye; a ka kan ni bonya ye wagati bee, ani tuma bee! Amina.

12

Lanabaga ta tagamacogokura

¹ Ayiwa, ne balemaw, i n'a fo Ala ka o numanyaba ke an ye, o koson ne be aw daari ko aw ye aw yere farikolo di Ala ma, i ko saraka panaman, ani saraka saninman, saraka min ka di Ala ye; o le fana ye batorisobe ye. ² Aw kana aw ta koketaw kapa ni nin dunupamogow ta ye. Nka aw y'a to Ala yere ye miiriyakura don aw hakiri ra, ka aw yelema; o cogo ra, Ala be min fe, min ka ni, min ka di a ye, min dafanin lo, aw bena o faamu.

Lanabagaw ka kan ka jen ka baara ke

(Korentikaw folo 12.12-27; Efesikaw 4.1-16)

³ Ala ka neema min ke ne ye, o neema baraka ra ne b'a fo aw bee kelen kelen ye ko Ala ka aw ke min ye, aw kana aw yere jate ka teme o kan; aw ye yeremajigiya don aw yere ra. Ala ka se min di

aw ma aw ta lanaya koson, aw ye aw ta kow ke ka kapa ni o le ye. ⁴ Farikolo kelen le be an fe, nka a yorow ka ca. An farikolo yoro si ni si ta baara te kelen ye fana. ⁵ O cogo kelen na, anw lanabagaw ka ca, nka an bee kera farikolo kelen ye Kirisita* ta jehogonya ra; an bee sirira jogon na, ka ke jogon farikolo yoro do ye. ⁶ Nka an ninyorow te kelen ye ka kapa ni Ala ta neema dinin ye an ma. O koson ni Ala be kuma don min da ra ka mogow waaju, o tigi ye o ke ka kapa ni lanaya ye. ⁷ Ni do ta kera baara ye, o tigi ye o baara ke. Ni min ta kera karan ye, o tigi ye mogow karan. ⁸ Ni min ta kera ka mogow ja gbeleya, o tigi ye o ke. Min be mogow son, o tigi ye a boro labla ka o ke. Ni min kera mogow jamogo ye, o tigi ye o ke ka ja. Min be panibagatow demε, o tigi ye o ke ni nagari ye.

Lanabagaw ka kan ka tagama kanuya ra

⁹ Aw ta jogonkanu kana ke ni flankafuya ye. Aw ye kojugu haramuya. Aw ye noro konuman le ra kosebe. ¹⁰ Aw ye jogon kanu kosebe i ko balemaw. A ye ke bee jusu ra ko ale le ka kan ka kon ka tow bonya. ¹¹ Aw ye aw yere cesiri baara ra, aw kana ke salibagatow ye. Aw ye baara ke Matigi ye ni aw jusukun bee ye. ¹² Jigiya min be aw fe, aw ye nagari o koson. Aw ye toro mupu; aw ye jija Aladaari ra.

¹³ Ala ta mogo minw mako be demeri na, aw ye olugu demε. Aw ye jija ka lonanw ladon. ¹⁴ Minw be aw toro, aw ye dugawu ke olugu ye; aw ye dugawu le ke, aw kana mogo danga. ¹⁵ Minw be nagari, aw ye nagari ni olugu ye; minw be kasi,

aw ye kasi ni olugu ye. ¹⁶ Aw ye ben kelen ma. Aw kana miiri kobabaw ma ka aw yere bonya, aw ye son yeremajigiya le ma. Aw kana aw yere jate ko aw ye hakiritigiw ye.

¹⁷ Ni mogo do ka kojugu ke aw ra, aw kana o juru sara ni kojugu do were ye. Aw ye jija ka kopuman ke bee ye. ¹⁸ Ni a koni ka dan aw ma, aw ye aw seko bee ke k'a to hera ye ke aw ni mogo bee ce. ¹⁹ Ne balema kanuninw, aw yere kana aw yere dimibo; aw y'a to Ala ma. Sabu a sebera Kitabu kono, ko: «Ne le bena hake bo, ne le bena kojugu juru sara. Matigi Ala ko ten.»

²⁰ Ala ta Kuma ko fana, ko: «Ni kongo be i jugu ra, domuni di a ma; ni minlogoto b'a ra, ji di a ma. Ni i be o kera, a be i ko i be takami le cera ka o ke a kun na.» ²¹ I kana a to kojugu ye se i ra. Nka jija ka kopuman ke ka se soro kojugu kan.

13

Lanabagaw ka kan ka koro fagamaw ye (Piyeri folo 2.13-17)

¹ Ayiwa, mogo bee ka kan ka koro fagamaw ye; sabu fanga te yi, ni min ma bo Ala ra. Fagama minw sigira, Ala le ka olugu sigi. ² O koson mogo min be ban fagamaw ta ma, o tigi banna Ala ta Kuma le ma. Minw fana be ban fagamaw ta ma, olugu bena kiti le lase o yere ma. ³ Ni i be kopuman ke, i sirankun te fagamaw ja. Ni i be kojugu ke, o le b'a to i be siran fagamaw ja. Ni i t'a fe ka siran fagamaw ja, o tuma i ye

12:19 12.19 Nin kuma fora Sariya 32.35.
kuma fora Zanaw 25.21-22.

12:20 12.20 Nin

koɲuman ke; ni i ka koɲuman ke, o bena i tando. ⁴ Fagamaw be baara min kera, o be o kera Ala le ye, aw ta ja koson. Ni i be kojugu ke, o tuma i ka kan ka siran o ja, sabu maramafen min be o boro, o te o boro gbansan. O be Ala ta baara le ra; o be Ala dimibo kojugukebaga ra, ka a ta kojugu hake bo o ra. ⁵ O koson aw ka kan ka koro fagamaw ye; o be se ka tɔɔɔ min lase an ma, a kana ke o nasiran dɔɔɔn koson, nka aw yere ka kan ka a lon aw jusukun na ko ka koro o ye, ko o ka ni.

⁶ O le koson fana aw be ninsongo sara. Sabu fagama minw be o baara kera, Ala le ka olugu bla o baara ra, ko o y'a ke ka ja. ⁷ Ayiwa, mogo beɛ kelen kelen ka kan ni min ye, aw ye o ke o ye. Aw ka kan ka ninsongo sara min ye, aw ye a sara o ye. Aw ka kan ka wusugu sara min ye, aw ye a sara o ye. Aw ka kan ka siran min ja, aw ye siran o ja. Min ka kan ni bonya ye, aw ye o bonya.

Ka tagama kanuya ra

(Matiyu 22.35-40; Yuhana fɔlɔ 3.11-23)

⁸ Ayiwa, ne balemaw, ni ɲogonkanu te, mogo si ta juru were kana ke aw ra; sabu ni mogo min be mogo tɔw kanu, o tigi ka Ala ta sariya beɛ le dafa. ⁹ Sabu ci minw fora ko: «I kana jɛɲeya ke, i kana mogo faga, i kana sonyari ke, i kana ɲabo mogo borofɛn fe,» ani a tɔw beɛ, o kumaw beɛ be nin kuma kelen le konɔ ko: «I ka kan ka i mogoɲogon kanu i ko i yere.» ¹⁰ Ni i be i mogoɲogon kanu, i

---

13:9 13.9 Nin kuma fora Bori 20.13-17; Sariya 5.17-21; Sarakalasebagaw 19.18.

te kojugu ke a ra. O koson ni i be tow kanu, i ka Ala ta sariya* bee le dafa.

Ka dibirakow dabra

¹¹ Ayiwa, aw ka kan ka o kuma jate, sabu an be wagatigbelen min na sisan, aw yere ka o lon. Aw kunutuma sera ka bo sunogo ra, sabu kisiri yoro ka surun an na sisan ka teme an ta lanaya daminawagati kan. ¹² Ne balemaw, su janfara de! Dugugbe surunyara. Kewalejugu minw be ke dibi ra, an ye o dabra pewu, ka an yere laben ka tagama yeelen le ra. ¹³ An ye an tagamacogo teren, k'a gbe i n'a fo an be kow ke tere fe cogo min na. An ye an yere korosi domuniba dama temeninw ma, ani dorotoya, ani jatoya, ani marobariyako dama temeninw, ani keremisew, ani nangboya. ¹⁴ Aw ye Matigi Yesu Kirisita ta cogo don aw yere ra i ko derege; aw kana miiri aw farisogo ta negerakow ra, ko aw be farisogo diyanyakow ke.

14

*Lanabagaw ka kan ka jogon ta ko muju
(Korentikaw folo 4.3-5; 8.1-13; 10.23-33)*

¹ Ne balemaw, aw ra minw baraka ka dogo lanaya ra, aw ye son olugu ma; aw kana o ta miiriya soso. ² Do fe, domunifen bee be se ka domu; nka do baraka ka dogo lanaya ra minke, ale be nankorafenw doron le domu. ³ Min be domunifen bee domu, ale kana a mogogogon mafiyenya, ko mun koson a te fen bee domu; min te domunifen bee domu, ale fana kana a mogogogon jaraki, ko mun koson a be fen bee

domu; sabu Ala sɔnna a ma. ⁴ Ele ye jɔn ye, ko ele bɛ mɔgɔ wɛrɛ ta baarden jaraki? Ni a lɔra o, walama ni a benna o, o ye a matigice ta ko le ye. A fana bɛna teren, sabu se bɛ Matigi Ala ye ka baraka don a ra.

⁵ Ayiwa, mɔgɔ dɔ bɛ yi, ale bɛ lonw bɔ jɔgɔn na, nka dɔ wɛrɛ fɛ lonw bɛɛ ka kan. Miiriya min bɛ min fɛ, o ye to ni o ye, sigiya kana kɛ a fɛ. ⁶ Min bɛ lonw bɔ jɔgɔn na, ale bɛ o kɛ ka Matigi le bonya. Min bɛ domunifɛn bɛɛ domu, ale bɛ o kɛ ka Matigi le bonya, sabu a bɛ baraka la Ala ye; min fana tɛ domunifɛn bɛɛ domu, ale bɛ o kɛ ka Matigi le bonya, sabu ale fana bɛ baraka la Ala ye.

⁷ An si tɛ janamanya an yɛrɛ ye, an si tɛ sa fana an yɛrɛ ye. ⁸ Ni an bɛ janamanya, an bɛ janamanya Matigi le ye; ni an bɛ sa, an bɛ sa Matigi le ye. O kosɔn ni an janaman lo o, ni an sara o, an ye Matigi ta le ye. ⁹ Kirisita* sara, ka kunu ka bɔ saya ra, janko ka kɛ suw ni janamanw bɛɛ Matigi ye. ¹⁰ Ayiwa, mun kosɔn ele bɛ i balema jaraki? Mun kosɔn ele fana bɛ i balema mafiyɛnya? K'a sɔrɔ an bɛɛ le bɛna taga lɔ Ala ja kɔrɔ, a bɛ an ta kiti tige. ¹¹ Sabu a sebera Kitabu kɔnɔ, ko:

«Matigi ko:

«Ne bɛ kari ko sigiya t'a ra, ko ne le ye Ala janaman ye;
adamadenw bɛɛ bɛna o kinbiri gban ne le kɔrɔ,
bɛɛ da bɛna ne tando.» »

¹² O cogo ra, an bɛɛ kelen kelen bɛna taga an yɛrɛ ta nafɔ Ala ja kɔrɔ lon dɔ.

*Lanabaga man kan ka a balema kunnacɛn
(Korɛntikaw fɔlɔ 8.1-13)*

¹³ O kosɔn an kana ɲɔɔn jaraki tuun. Nka aw ye jija k'a to aw kana foyi ke min be se ka ke sababu ye ka aw balema do bla kojugu ra, walama ka a kunnacɛn. ¹⁴ An Matigi Yesu baraka ra, ne kɔni k'a lon k'a gbeya, ani ne lanin b'a ra ko domunifen te yi min ma saninya. Ni mogo min ka domunifen jate ko a saninyanin te, a saninyanin te o tigi le fe. ¹⁵ Ni ele be fen min domu, ni o be ke sababu ye ka i balema jusu kasi, o tuma i ma kanuya sira tagama. Kirisita* sara o balema min kosɔn, i kana a to i ta domunifen ye ke sababu ye ka o lafiri. ¹⁶ Aw b'a jate ko fen min ka ni, o man kan ka ke sababu ye k'a to mogow ye aw togogugu fo. ¹⁷ Ala ta Masaya* kun te domuni ni minni ye; nka a kun ye Nin Saninman* ta terenninya ni a ta jususuma ni a ta pagari le ye. ¹⁸ Mogo min be baara ke Kirisita ye ni o miiriya ye, o tigi ko ka di Ala ye; mogow fana be a togonuman fo.

¹⁹ O le kosɔn, fen min be na ni hera ye, ka an beɛ kelen kelen lataga na lanaya ra, an ye jija ka o le jini. ²⁰ Ala ka min ke i balema ye, i kana o cen domunifen kosɔn. Can lo, domunifen beɛ ka ni; nka ni a domuko be ke sababu ye ka i balema bla kojugu ra, o man ni. ²¹ O kosɔn ni i te sogo jimi, ni i te duven min, fen o fen be se ka ke sababu ye ka i balema do bla jurumun na, ni i be se ka o fenw beɛ ye ka o to yi, o ka ni. ²² Ayiwa, aw ta miiriya ye min ye o ko ra, o ye to aw yere ni Ala ce. Mogo min be domunifen jate fennuman ye, ka a domu, hali a te sigiya a jusukun na, o tigi

ta pana. ²³ Nka ni i be fen do domu k'a soro sigiya be ele yere jusukun na o ko ra, ele jarkinin lo, sabu i be ko ke k'a soro ele yere ma la a ra ko a bennin lo. Ni i be ko o ko ke k'a soro i yere ma la a ra ko a bennin lo, o ye jurumun le ye.

15

Lanabaga barakantanw demecogo

¹ Anw minw baraka ka bon lanaya ra, an ye son barakantanw ma ni o ta barakantanya ye; an kana an yere diyanyakow ke. ² An ye an mogogogon diyanyakow le ke, a ta ja kama, janko a baraka ye bonya lanaya ra. ³ Sabu hali Kirisita* ma a yere diyanyako ke. Nka a kera i n'a fo min sebera Kitabu konɔ, ko: «I mafiyenyabagaw be mafiyenyarikuma minw fo i ma, o kumaw be ben ne le kan.» ⁴ Kuma minw bee sebera Kitabu konɔ kakoro, o sebera le ka an karan mujuri ra, ka an jusu saaro, janko an ye jigi soro. ⁵ Mujuri tigi Ala, ani jususaaro tigi Ala y'a to aw ye ben kelen ma, ka kapa ni Yesu Kirisita ta miiriya ye. ⁶ Ni o kera, aw bee be jen ka aw kan ke kelen ye, ka Ala bonya, min ye an Matigi Yesu Kirisita Fa ye.

Yesu Kirisita nana mogow bee koson (Efesikaw 2.11-19)

⁷ Kirisita* sonna aw ma cogo min na, aw fana ye son jogon ma ten; o le be bonya la Ala togo kan. ⁸ Ne b'a fo aw ye ko Kirisita kera Yahudiyaw ta baarden ye, janko Ala tun ka layiri minw ta o bemaw ye, a ye o dafa, k'a yira ko ni Ala ka min

fɔ, a be o ke. ⁹ A nana minke, o koson siya were mogow* fana be Ala bonya Ala ta makari koson, i n'a fɔ a sebera Kitabu konɔ cogo min na, ko:
«O koson ne bena i togo tando siya were mogow
ce ra,

ka donkiriw la ka i togo bonya.»

¹⁰ A sebera fana tuun ko:

«Aw siya were mogow, aw ye nagari ni Ala ta mogow ye!»

¹¹ A sebera fana tuun ko:

«Aw siya were mogow, aw bee ye Matigi tando; dununamogow bee ye a tando!»

¹² Ciru Ezayi fana ko:

«Mogo do bena bo Yese ta duruja ra;
a bena ke siya tow bee kunna,
a bena ke siya were mogow jigiya ye.»

¹³ Ayiwa, ne balemaw, jigi tugubaga Ala ye aw fa nagari ni jususuma ra, lanaya baraka ra, janko aw jigi ye bonya kosebe Nin Saninman* baraka ra.

Poli ta baarakecogo

(Korentikaw flanan 10.13-18)

¹⁴ Ne balemaw, ne yere lara a ra ko aw koni, aw ta miiriya ye konuman le ye; lonniya suguya bee be aw fe, aw be se ka jogon ladi fana. ¹⁵ O bee n'a ta, ne ta sebe yoro dow ra, ne ka ne yere ja gbeleya ka ko dow fɔ aw ye, janko ka aw hakiri jigi; ne ka o ke, sabu Ala ka baraka don ne ra ka o baara karifa ne ma. ¹⁶ A ka ne ke Yesu

15:9 15.9 Nin kuma fora Samawilu flanan 22.50; Zaburu 18.50.

15:10 15.10 Nin kuma fora Sariya 32.43. **15:11** 15.11 Nin kuma fora Zaburu 117.1. **15:12** 15.12 Nin kuma fora Ezayi 11.10.

Kirisita ta baarden ye aw siya wεre mōgōw* cε ra. Ala ka baara min di ne ma, ne bε o kε i ko Ala ta sarakalasebaga*, ka Kibaro Diman* fō, janko aw siya wεre mōgōw* ko ye diya Ala ye, ka kε Ala ta ye, ka bla danna Ala ye, Nin Saninman* baraka ra. ¹⁷ O kosōn ne bε baara min kera Ala ye, ne bε se ka ne yεre tando o ra Yesu Kirisita ta jεn̄nōgōnya ra. ¹⁸ Sabu ne tena sōn ka fεn si fō, fō ne ka min kε Yesu Kirisita sababu ra, k'a to aw siya wεre mōgōw ye sōn Ala ma; a ka o kε ne ta kuma ni ne ta kεwalew le sababu ra, ¹⁹ ani tagamasiyenw, ani kabakow, ani Ala Nin Saninman ta sebagaya. O cogo le ra, ne ka Kirisita* ta Kibaro Diman fō yōrō bεε, k'a damina Zeruzalemu ni a laminiw na, ka taga se fō Iliri jamana ra. ²⁰ Kirisita tōgō ma deri ka fō yōrō min na, ne tun t'a fε ka Kibaro Diman fō yōrō wεre ni o yōrō tε, janko ne kana taga baara kε mōgō wεre ta baara nō ra. ²¹ I n'a fō min sebera Kitabu kōnō, ko:
«A tōgō tun ma fō minw ye, olugu le bena a ye; minw tun ma a ko mēn, olugu le bena a lōn.»

Pōli tun b'a fε ka taga Rōmu

²² Ayiwa, o baaraw bεε le ka ne bari tuma caman ka taga aw fε yi.

²³ Nka sisan ne ta baara banna yan mara ra. Kabini san caman ne tun b'a fε ka taga aw fε yi; ²⁴ ne b'a fε ka tēmε ka aw flε, ne tagatō Esipani jamana ra. Ni ne ka aw lōgōrake dōn̄n̄in, aw bena ne dēmε ka ne lase ne tagayōrō ra. ²⁵ Sisan ne bε tagara Zeruzalemu ka taga lanabagaw ta cira

ko janabo. ²⁶ Sabu Masedoni jamana ni Akayi jamana lanabagaw k'a latige o yere ma ka o boro ke jogon kan, ka Yahudiya lanabaga fagantanw deme Zeruzalemu. ²⁷ Olugu yere le ka o ko latige. Nka can ra, o ta koketa tun lo fana; sabu Ala ka nɛɛma min ke Yahudiya lanabagaw ye, ni olugu siya were mogow* ka do soro o ra, a ka kan fana olugu ye Yahudiya lanabagaw deme ni o borofenw ye. ²⁸ Ni o kow janabora, ni ne tagara o wari di, ne tagato Esipani, ne bena teme aw fe yi. ²⁹ Ne tagato aw fe yi, ne k'a lon ko ne bena taga ni Kirisita* ta barakaba ye.

³⁰ Ayiwa, ne balemaw, ne be aw daari an Matigi Yesu Kirisita togo koson, ani Nin Saninman* ta kanuya koson, ko aw ye to ka Ala daari ne ye, ka ne deme ne ta kere ra; ³¹ janko ne ye bosi Zude jamana lanabariw boro, ani ne be tagara wari min di lanabagaw ma Zeruzalemu, o ye o mina ni jagari ye. ³² Ni Ala ka o ke, ne ni jagari le bena se aw fe yi; ne bena nenekiriyoro soro aw fe yi donin fana. ³³ Hera tigi Ala ye ke ni aw bee ye. Amina.

16

Poli ta fori

¹ Ayiwa, ne be an balemamuso Febe togonuman fo aw ye; Sankere lanabagaw ta jenkuru* demebaga do lo. ² Ni a ka se aw fe yi, aw y'a minako ja, an Matigi ta jennogonya koson, k'a bonya i n'a fo Ala ta mogo ka kan ka bonya cogo min na. Ni a mako ka lo fen o fen

na, aw y'a demε o ra, sabu a ka balema caman demε, ka ne yere demε.

³ Aw ye Pirisili ni Akila fo; ne baarakeɲogɔnw lo, Yesu Kirisita ta baara ra. ⁴ Olugu le ka ne kisi, k'a ke fo o yere nin tun be jini ka to a ra; ne kelen le te o waleɲumanlon, nka siya were mogo* lanabagaw ta jenkuruw beε lo.

⁵ Lanabaga minw be ɲogɔn lajen o ta so, aw ye olugu fana fo.

Aw ye ne balemacε kanunin Epayinεti fo, min ye Azi jamana mogo folo ye ka la Kirisita* ra.

⁶ Aw ye Mariyamu fo, ale min ka baaragbelen caman ke aw ye.

⁷ Aw ye Andoronikusi ni Zuniyasi fo. Ne siyaɲogɔn Yahudiya do w lo; an tun be kaso ra fana ɲogɔn fe. Mogo w be olugu fana jate kosebe ciradenw* ce ra. O lara Yesu ra ne ja.

⁸ Aw ye Anpiliyasi fo; ne balema kanunin lo Matigi ta jεɲogonya ra.

⁹ Aw ye Uribeni fo; ne baarakeɲogɔn lo Kirisita ta baara ra.

Aw ye ne balema kanunin Sitakisi fo.

¹⁰ Aw ye Apelesi fo; ale tɔɔɔra Kirisita togo koson, nka a ta lanaya ma bo a no ra.

Aw ye Aritobuli ta somogow fo.

¹¹ Aw ye Herodiyon fo; ne siyaɲogɔn Yahudiya do lo.

Aw ye Narisisi ta somogow fo, olugu minw be Matigi ta jεɲogonya ra.

¹² Aw ye Tirifeni ni Tirifozi fo, o balemamuso fla minw jijanin be Matigi ta baara ra.

Aw ye an balemamuso kanunin Perisidi fo; ale ka baara ke Matigi ye kosebe.

¹³ Aw ye Rufusi fo; Matigi ta mɔgɔ panaman lo. Aw ye a bamuso fo; ne fana bamuso lo.

¹⁴ Aw ye Asenkiriti fo, ani Filegɔn, ani Erimesi, ani Patorobasi, ani Herimasi, ani balema minw bɛɛ bɛ ni o ye.

¹⁵ Aw ye Filologi fo, ani Zuli; ka Nere ni a balemamuso fo, ka Olenpi fo, ani lanabaga minw bɛɛ bɛ ni o ye.

¹⁶ Aw ye jɔgɔn fo ni kanuyafori saninman ye. Kirisita ta lanabagaw bɛɛ bɛ aw fo.

Pɔli ta ladiri laban

¹⁷ Ne balemaw, ne bɛ aw daari ko mɔgɔ minw bɛ lanabagaw faran, ka o kunnacen, aw ye aw yere kɔrɔsi o mɔgɔw ra. An ka aw karan min na, o tɛ sɔn o ma. Aw ye aw yere mabɔ o ra! ¹⁸ O mɔgɔ suguyaw tɛ baara kɛ an Matigi Yesu Kirisita ye; o bɛ baara kɛ o yere kɔnɔbara le ye. Mɔgɔ minw ma fɛn faamu lanaya ra, o bɛ olugu nege ni kumadimanw ni mɔgɔmalasakumaw ye. ¹⁹ Nka aw kɔni, aw ka Ala kan mina cogo min na, bɛɛ ka o lɔn. O kɔsɔn ne bɛ jagari aw kɔsɔn. Ne b'a fɛ fana ko aw ye kɛ hakiritigiw ye ka kɔnuman kɛ; kojugu nɔ kana ye aw ta kewalew si ra.

²⁰ Ayiwa, a tɛna mɛɛn, hɛra tigi Ala bɛna Setana jɔjɔ aw senw kɔrɔ.

An Matigi Yesu Kirisita ye nɛɛma aw ye.

²¹ Ne baarakejɔgɔn Timote bɛ aw fo; ani ne siyajɔgɔn Yahudiyaw, minw ye Lusisi, ani Jason, ani Sosipateri ye.

²² Ayiwa, ne Teritusi*, ne min ka nin letere sebe, ne fana bɛ aw fo Matigi ta jɛnjɔgɔnya ra.

---

* **16:22** 16.22 Teritusi le ka nin letere sebe Pɔli ye.

²³ Ne ta jatigice Gayusi be aw fo; yan lanabagaw ta jenkuru bee ta jatigice lo fana. Dugu warimarabaga Eratusi be aw fo, ani an balemace Karitusi.

²⁴ [An Matigi Yesu Kirisita ye neema aw bee ye. Amina.]

Ala tandori

²⁵ An ye Ala tando, se be ale min ye ka aw baraka bonya ka kapa ni Kibaro Diman* ye, ne be min waajuri ke, ka Yesu Kirisita ko fo, ka kapa ni Ala ta gundo yiranin ye an na; o gundo tun dogonin lo kabini san caman, ²⁶ nka sisan a yirara kene kan ka kapa ni ciraw ta kuma foninw ye, ani Ala banbari ta kolatigenin. O gundo yirara, janko siyaw bee ye Kibaro Diman men, ka son Yesu ma, ka Ala kan mina.

²⁷ Ala kelenpe le ye hakiritigi ye. An ye ale togo le tando tuma bee, ani wagati bee, Yesu Kirisita baraka ra. Amina.

Biblu Ala ta Kuma
Jula: Biblu Ala ta Kuma Bible

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Julakan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

0c9588de-99ac-53f9-aa9b-6885106dcde8